

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczá u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, április 15.

A rendszer temetése.

Negyedszázad alatt harmadszor jelent meg a törvényhozás asztalán az a javaslat, mely hivatva van a kérvénnyel megtámogatott képviselői mandátumok érvényessége felett való bíraskodást a kir. kúriára ruházni.

Még a Deák-párt uralma alatt 1874-ben a választási törvényben kimondotta a magyar törvényhozás az elvet, hogy a képviselői mandátumok felett a kúria, mint az ország legfüggetlenebb bírósága mondjon ítéletet. Mikor ennek az elvnek megvalósítására került a sor, már a Tiszaféle szabadelpvűpárt boldogította Magyarországot.

E párt vezére érezte, hogy a kúriai bíraskodás nem alkalmas arra, hogy biztosítsa vele a párt uralmon maradását; sokkal jobb ennél az, ha a mandátum felett való bíraskodás a parlamenti többség kezében marad. Nyílt kérdésnek hagyta azért a párt a javaslatot. Szilágyi Dezső ki is talált egy igen tetszetős okoskodást a javaslat megbuktatására. A parlament autonómiaja követeli, — mondá — hogy maga a Ház ítélkezzék a mandátumok sorsa felett. Látszik, hogy doctrinaire embertől került ki, aki nem tudta azt, hogy a Ház tulajdonképpen nem egyéb, mint a hatalmon levő párt. A szabadelpvű párt örült ennek a szép okoskodásnak s örömeiben megbuktatta a javaslatot.

A liberális párt uralma örök időkre biztosítottnak látszott. Történhetett a választásoknál akármiféle visszaélés, kapos-

vári, érsek-ujvári választások, a kétes értékű mandátum birtokosa nyugodt lehetett, a többségből alakult bíráló bizottság nem fosztotta meg attól, a visszaélések nem lettek megtorolva, sőt inkább jutalomra találtak.

Olyan jól érezték magukat ebben az állapotban, hogy a kuriai bíraskodásra, melyet elvben már kimondott s törvénybe ígatott az országgyűlés, nem is gondoltak. Ha mégis felhozta valami nyugtalan ellenzéki szellem, menten elhallgattatták a nemzetiségi mumussal vagy más ilyen madárijesztővel.

A millenniumi esztendőre treuga Deit akart engedni Apponyi az általa üldözött Bánffy kormányának. De mert a Bánffy-kormány által rendezett időközi választások — Csáktornya, Nyitra, Stomfa — azt mutatták, hogy a választási corruptiónak csak most lesz az igazi aratása, — Apponyi a béke feltételül a kuriai bíraskodást tűzte ki.

Ismeretes dolog, hogy Bánffy túltette magát a paktumon s elejtette a már elfogadott javaslatot.

A 96-iki választási hadjárat — vulgó tatárjárás — a visszaélések tekintetében túltett minden úgynevezett »alkotmányos« választáson. Várna, Csacza, Eger stb. stb. olyan mandátumokat nyújtottak, amelyeket nem ismert még a magyar politikai élet. A képviselőházi bírálóbizottság igazolta ezeket is.

Mindazáltal csak Bánffy bukása és a februári békekötés juttatta a kúriai bíraskodást — ezuttal harmadizben — a Ház asztalára.

A mostani javaslatban már a Bánffy-

féle választásokon felmerült, Tarnóczy, Kloch és Gebauerék által feltalált és sikerrel alkalmazott manőverek megakadályozására is van gond fordítva, sőt van arra is, hogy a választói jog gyakorlását megghusító választási elnökök ne szabadulhassanak meg csekély pénzbírság által a bajtól, hanem oda kerüljenek, ahova valók, a dutyiba.

Ha ebből a javaslatból törvény lesz s végrehajtják azt a jog és igazság szellemében, szemfedője lesz a régi rendszernek. Megújul a parlament képe, a t. Ház nem lesz többé nyugdíjazott, munkaképtelennek nyilvánított szolgabírók gyűjteménye, hanem a nemzeti közakarát kifejezője.

Lesz alkalmunk foglalkozni e javaslat részleteivel, — most csak az aggodalmunkat fejezzük ki. Azt, hogy e javaslattal együtt a hirhedt Kanzelparagraph ismét kísért. A paktum értelmében elfogadott javaslatban nincs ugyan bent e paragraphus, csak annyi van a paktumban kimondva, hogy a pártok fentartották e tekintetben szabadságukat. De az a körülmény, hogy — mint hírlik — Szivák lesz az előadója, ugyanaz a Szivák, aki az egyházpolitikai harcok egyik előidézője volt, arra mutat, hogy a Kanzelparagraphot beakarják venni a javaslatba.

A kath. egyház nem fél semmiféle Kanzelparagraphtól, de a vallási harcot nem jó lesz megint felidézni. A Széll-kormány a béke jegyében lépett a hatalmi polczra, ne kezdje kormányzását vallás-háborúval.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A menyasszonyi ruha.

Azok a bizonyos jó ismerősök mind a fejüket esóválták, mikor hire futott, hogy Jónás Ilkát eljegyezte valami Németh Márton. Valami, mondom, mert a nevét a nagy város ama körében, a hol Jónásékat ismerték, eddig még nem hallotta senki. Ama körökben a Lipárth Feri nevét emlegették inkább a Jónás Ilkáéval kapcsolatban. Igen, Lipárth Feriét, a szép, de szegény, de könnyelmű és módfelett eladósodott mérnök nevét, a kit úgy titokban azért, ha a világ előtt korholta is a léhaságát, a legtöbb lányos anya szívesen fogadott volna a legújabb könnyűvérsége a fiatalembernek különben jól esett amaz anyáknak, mivelhogy gáncsolni valót is találtak így a mérnökön, a mivel önmagukat és leányaikat egyformán megnyugtatták. Azt beszéltek a lányainak, hogy azt a két, különben igen kedves embert — Ilkát és Lipárthot — csak sajnálni lehet, hiszen e szegények, a nagy könnyelműségükkel, a nagy igényekkel tönkre teszik egymás boldogságát.

Az anyák e jövőbe látó mondásait hamarosan lezáfolta egy már-már szürkülő hajju nyugodt, vidéki ember, a kinek feje fölött jó része elszállott az élet viharának. A — mondtam — Németh Márton különben jó nevű dzsentrí volt, hatalmas bánati birtok ura, a

ki félig-meddig belekóstolt az aglegénységbe és megijedt tőle. Valahogy fejébe vette, hogy megnősül és azt is, hogy feleségének előkelő, vidám és szép, fővárosi lánynak kell lenni. Az atléta bálon így esett a választás Jónás Ilkára, ki akkor éjjel — pedig esze ágában sem volt — tökéletesen elcsavarta a jó Németh Márton fejét.

S mikor e bál folyamánaképp Németh először Jónás tanácsos urnál puhatólózott, az öreg tanácsos azt gondolta, hogy ő is, de meg a lánya is jobban jár a higgadt, bánati kis-királylyal, mint azzal a tagadhatatlan csinos, de léha és esécsap mérnökkel, a kit majd szintén a Jónás-familiának kell eltartani. A tanácsos ur véleményében egy kis könnyhullatás után a felesége is osztozott s így történt, hogy a lapok hymen-rovatában a Jónás Ilka neve együtt figurált tömöri Németh Mártonéval.

Az anyák és a jó ismerősök, mikor hamarosan a történetét is kitudták ennek az eljegyzésnek, nem gáncsolódtak többé és nem sajnálkoztak rejtett irigységgel, most olyan jól eső szájalomféle ébredt bennük. Jól esett nekik, hogy nem az ő leányukkal történt és talán valami káröröm is volt e szájalomban, a mely sok botor anyának száll a szívébe, mikor annak vesztén szájakozhatik nyilvánosan, a ki — bár rendszerint akarátán kívül — megakasztotta a lánya szerencsését. A Jónás Ilka anyjáról is az volt a véleménye soknak, hogy utjában áll a lányának. És ez a sok, mind fennszóval szájakozott mostan.

Egy-két anya így, szájakozva beszélt ez esetről akkor is, mikor egy derűs, farsangi délelőtt Jónás Ilka megjelent az anyjával a korzón. Nem sétálni jöttek most és el is tüntek hamarosan az egyik utcában, a hol nyomban benyitottak a Jonipesti kisasszonyok boltjába. A Jonipesti kisasszonyok tudvalevőleg varrónők valának és messze futott a hire a menyasszonyi ruháknak, miket az ő, bár kissé ósdi boltjukban öltöttek össze. Már a szabásáról megismerték a beavatottak, mikor a menyasszony templomba ment, felszállt a kocsi, ha vajjon Jonipestiek varrták-e a ruhát és szinte divat volt náluk dolgoztatni.

Igy került Ilka is a boltjukba az anyjával. Különbben igen vegyes érzelmek közt léptek be az ajtón. Ilka közömbösen, fájdalommal a szívében, de Jónásnénak a büszke, pompázó anyai öröm sugárzott az arcán, csak azt nem tudom, ha érezte-e vajjon azt az örömet...

Az üzletben pedig felugráltak mind s az idősbik, fonnyadtabb arczu Jonipesti leány lejtven orráról a csipetetőt, alázatos hajlongások közben megkérdezte, ugyan minek köszönheti a szerencsét. Azt hiszem, tudta amugy is, csak illendőbbnek vélte a dolgot így.

Aztán mértéket vettek. Ilka szóvalan maradt mindvégig, csak Jónásné parancsolgatott. Hogy: a szabás ilyen legyen, az atlasz finom és drága, a fátoly is, az uszály palást alakban fogja körül a ruhát és dudoros, csillogó tülly legyen az ujjakon s így. Az idősbik Jonipesti kisasszony örvendezve bólogatott a fejével,

A Tisza-klikk Széll ellen.

Budapestről megbízható politikai tudósítónktól kapjuk a következő, a szabadelvűpárt feszült helyzetét jellemző, érdekes tudósítást:

Budapest, április 15.

Mindenki várta, mikor mozdul már meg az a kisdud tábort, a mely a magyar politika kulisszái mögött Tiszacsoport név alatt ösmertes. Sejtette is mindenki, hogy ez a megmozdulás nagyobb megnyilvánulásban nem fog sokáig késni.

Be is következett tegnap este a szabadelvű klubban, a hol nagy mozgalom volt, noha Széll Kálmán miniszterelnök történetesen nem volt jelen. A Tisza-csoport tagjai ennek folytán bátrabban léptek föl és a hangulat csinálás teréről egyenesen az agitációra léptek át.

Mert arról volt szó, hogy a kormány csakugyan végre akarja hajtani a purifikáció nagyfontosságú műveletét, a melyet Magyarország közvéleményének ígért, a mikor hivatalát elfoglalta és a melyet a magyar közélet oly sürgősen vár.

A purifikációt azzal kezdi a kormány, hogy azokat a főispánokat, a kiket az erőszakoskodások képviselőinek tekint, el akarja mozditani állásától. *Haller, Szalavszky és Almássy* főispánokon kívül menesztetni akarja *Szinnye Merte, Horváth és Vadnay* Andor főispánokat is.

Ez ellen szólaltak föl a körben a Tisza-klikk tagjai. Ugy fogták föl a dolgot, hogy ez a mozgalom egyenesen ellenük irányul és hogy a régi nemzeti pártnak teendő szolgálatok fejében tervezi ez elbocsátásokat a kormány. Valóságos ribillió volt ennek folytán a klubban. A szabadelvűpárt legnagyobb része Tiszáék ellen foglalt állást. Vagy lesz purifikáció a közéletben — úgy mondták azok, a kik szembeszálltak Tiszáékkal — vagy nem lesz. Vagy beváltja a kormány az ígéretét, a melyet a magyar közvéleménynek tett, vagy nem. Ha igen és kötelességévé vált a beváltás, akkor a

szabadelvűpárt semmiféle klikkjének nincs oka, de nincs is joga felszólalni az új rendszer inaugurációja ellen, bármilyen formában nyilvánul is az.

A Tisza-csoport fenyegető magatartása azonban, mint említettük, igen hangossá tette a diskussziót a körben. A régi nemzeti-párt és a Tisza-klikk úgy látszik egy táborban nem igen tud megférni. Minden lépést, amelyet a régi nemzeti párt tesz előre, minden törekvést, amely a régi rendszer ellen irányul és az új rendszer megteremtését czélozza, a Tisza-csoport úgy tekinti, mintha egyenes czélzattal tenné azt a kormány a csoport ellen, amely az új állapotba nem akar és úgy látszik, nem is tud behelyezkedni.

Az a kérdés csak, hogy Széll Kálmán meg fog-e ijedni a Tisza-csoport magatartásától. Ha igen, akkor meg fog maradni a régi rendszer minden erőszakosságával együtt. De ha nem is sok jel mutat arra, hogy nem, akkor végre meg fog születni az új rendszer, a purifikáció munkájában pedig ez az intézkedés csak introdukció lesz. Be fog állani a rendszerváltozás nemcsak politikai, hanem adminisztratív téren és az egész vonalon az újjászületés és megújulás szelleme fog föltámadni.

Pedig ez az ígéret földje, amelyet megmutatott a Széll-kormány a nemzetnek akkor, amikor kormányra lépett. Történjék bármi, a politikai és adminisztratív purifikációnak előbb-utóbb be kell következnie.

Lukács miniszter szellemessége.

Az ischli klauzulának szomorú híre vergődött szerzője, *Lukács* miniszter szellemeskedett ma a képviselőházban. A földadó leszállítását és a bérbeadó behozatalát sürgető kérvényekre azt a szellemes választ adta, hogy ha valakinek eszébe jutna proponálni az egyházi javak szekularizációját, arra is lehetne nagyon sok kérvényt kapni. Megengedjük, mert az éhes emberek nem nézik a jogot, a pénzügyminiszter végrehajtói pedig sok embert tettek éhessé és koldussá. De próbálná meg Lukács miniszter gyűjteni kérvénye-

zöket a magyar alkotmány megcsönkítésére, az ischli klauzula pártolására! Szeretnénk tudni, kik írják alá?!

A kínai kaland.

Nagy volt a czáfoló kedv ez előtt körülbelül egy hónappal, amikor híre ment, hogy Ausztria megéhezett egy kicsit és nagyhatalmi törekvéseiben egész a nagyvási mániáig ment el. Jelentették ugyanis, hogy Ausztria szükségét érzi annak, hogy kiterjessze hatalmát Kínára és keleti gyarmatokat akarván alapítani és korvetteket küldött a keleti vizekre, a hódítás előmunkálatait végzendő.

És most, miután a fél, az egész és a leg-hivatalosabb módon leczáfolták, most Bécsből félhivatalos forrásból egyszerűen megerősítik a hírt. A bécsi értesítést meglehetősen filikus formában bocsátották világgá. Hangzik pedig a következőképpen:

A kínai kalandot illetőleg a mérvadó körökben alaposan megváltozott a kezdetben tartózkodó hangulat. *Nagyban tanulmányozzák China legújabb térképét.* Keresik az alkalmas öblöt s hozzá a területet, melyet esetleg *»bérbe vehetnek.«* Ősz előtt azonban alig kerül eldöntésre a kérdés. Addig csak — theoretizálnak.

Ez a lényege az elég óvatosan kibocsátott hírek, amely előbbi hírek igazat ad. Ausztria keleti gyarmatpolitikájának és nagyzó álmainak, amelynek megvalósításában mindig szerencsétlen volt, az volna a következménye, hogy a magyar pénz vándoroljon ki ismét ösmertes vizekre, távoli birodalmakba és magyar vér hullana e kalandos álmokért, amelynek még a siker esetében is csak az a haszna volna, hogy Ausztria iparának válna előnyére.

Ezért azután szükség volna magyar pénzre és magyar vérré. Megkezdendék a műveleteket és pronunciamentokat Magyarországon, amelyekkel a hiszékeny magyar lelkeket el akarnák simítani.

Ismételjük azonban és valahányszor Ausztria nagyhatalmi hóbortjának ez a megnyilvánulása fölmerül majd, újra meg újra ismételni fogjuk, hogy Magyarország jelenlegi miniszterelnöke *Széll Kálmán* 1877-ben kabinet-kérdést csinált Bosznia és Herzegovina elfoglalásának kérdéséből. Lemondott inkább pénzügyi tárczájáról,

mivelhogy kiválóan szépnek ígérkezett a munka, a melyet passzió leszen elkészíteni. Az ára is szép lesz, mellest és a vén kisasszonyt ez sem szomorította éppen.

Csak Katus, a szőke, álmatag arcú varróleány, a Jonipestiék jobb keze, sóhajtozott nagyokat, elképzelve, milyen elragadó lesz a szép menyasszony abban a gyönyörű ruhában. Nem irigyelte Ilkát, csak valami elkeseredett hangulat szállta meg a szívét és kikelt magában a sors igazságtalansága ellen, hogy olyan kevés lánynak ad menyasszonyi ruhát és még kevesebbnek vőlegényt, pedig talán sok is van, a ki megérdemelné.

És sem Katus, sem a varróleányok, de más sem vette észre, mikor a szép, előkelő arcú menyasszony, illatos battiszt-kendőjével megtörölte a szemét . . .

Én nem tudom, mit érezhet kegyed szíves lányolvasóm, ha mikor óvatosan és vigyázó lépéssel menyasszonyi ruhát visznek az ablaka alatt, vagy egyebütt is, a szeme láttára . . . De sejttem. Nyilván vágyak, remények ébrednek a keblében és puha, máskor talán pajkos szivecskéje komolyan, de izgatottan lüktetett ilyenkor. Ám bármit s bárhogy érezen is, nem hiszem, hogy szomorúságot okozna kegyednek a menyasszonyi ruha látása.

S talán el sem tudja képzelni, milyen bánatos volt Maris, a kis kifutó lány, a mikor hazavitte a szép menyasszonyi ruhát Jónás Ilkának . . .

Elmondom, hogy esett . . .

Az utcán, a mely esendes volt különben és egy kicsit piszkos, kevesen jártak éppen. Egy-két öreg asszony tipegett rajt végig és az egyik vénülő, sárga bérkaszányából egy csinos, fiatal lány jött ki, amolyan jobb sorsu munkáslányféle. Sürgős dolga lehetett nyilván, mivelhogy sietett s így Marist csakhamar elkerülte. Hanem aztán, meglátván karján a menyasszonyi ruhát, beszédbe elegyedett vele.

Maris, a hogy megírtam már, kifutó lány vala a Jonipesti kisasszonyoknál. Egyike ama nagycsontu, sápadt arcú, fáradt lányoknak, a kik egész nap dobozokat és zöld posztóba burkolt ruhákat cipelnek és kezét csókolván adják át a nagyságának a rendelést. Ha nem jó a derék — pedig van rá eset, hogy nem jó — vagy, mikor »elfussolták« az alját — ez is meg esik néha — a nagyságák akkor az ő szegény fejüket mossák meg érte, mintha tehetnének róla valamit. Ám, ha sikerült a ruha, akkor egy-két garas ajándék is kijár és ilyenkor sokkal szívesebben csókolják meg a nagysága kezét. Egyébként Maris, az ő tizenennyé esztendőszével előre kiszámítja már, ha vajjon szidásra készüljön-e, vagy, hogy örven-dezzék.

Ilyenformán most, hogy ezt a kétségkívül pompás menyasszonyi ruhát hazafele vitte, jókedvű lehetett volna. És mégis szomoruan ballagott az utcán s a kíváncsi munkáslánynak sem a legjobb kedvvel és nem dicsékedve felelt, mint máskor szokott:

— Az. Menyasszonyi ruha. Abba az új sarokházba viszem, a Jónás Ilka kisasszonynak . . . Ha ebben az utcában lakik, talán ismeri is.

— Ismerem azt a szép lányt. Sokszor látom; de azt nem tudtam még, hogy menyasszony. Régebben egy fess fiatal urral mentek mindig együtt, most meg egyre magánosan jár . . . Hanem ez a ruha! De szép ruha, Istenem! . . . Hej kisasszony, nekünk aligha lesz ilyen, — nekünk talán semilyen sem lesz . . .

Elborult homlokkal mondotta ezt a leány és elbucszott Maristól az új sarokház kapujában . . . Maris pedig, a vásott ruhájú, fáradt kifutó lány igazat adott neki és sóhajtozva ment föl a lépcsőn, miközben sóvárogva nézte a ruhát. Hallott, ő is valamit a szegény lányok sivar jövőjéről és sokat beszéltek már füle hallatára a vele egy rangúak sorsáról. Ez járt az eszében egész uton és lám, a munkáslány is úgy gondolkodik, mint ő. Látszik, igaz az, a miről hallott, a mitől a vele egyazon sorsuak annyira félnek.

A márványlépcsőkön így, gondolatokba mélyedten ért fel Maris az első emeletre. Megnyomta a villamos csengő gombját és egy kissé zavartan lépett be, mikor a szobalány kitért előtte az ajtót. Kíváncsi, szinte irigy pillantással nézte az is a ruhát és vélvén, hogy örömhirt vizs, szelesen nyitott be Jónásnéhoz:

— Nagyságos asszony, itt az Ilka kisasszony menyasszonyi ruhája.

semhogy a kalandba belebocsátkozzék, amelynek végzetes voltát előrelátta. Tudta előre, hogy abban az esetben is, ha minden részben, de föltétlenül vérontással és pénzparlással sikerülni is fog, az csak Ausztria iparánaa válnék hasznára és Magyarország csak kudarczczal, veszteséggel kerülhet ki belőle. Vajjon most, mint miniszterelnök kisebb volna a providenciája? Vajjon most nem első sorban Magyarország érdekeiért szállna sikra Széll Kálmán, mint miniszterelnök? Vajjon most kevésbé volna előtte drága a magyar vér és magyar pénz és Ausztria világhódító ábrándjaiért készen volna feláldozni a magyar vért és magyar pénzt?

ORZSAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 15.

Ma a *kérvények tárgyalása* van napirenden.

Az elnöki széklet *Dániel* Gábor foglalja el. Perczel benn ül a padban. A kérvények között vannak ugyanis olyanok, melyet az ő belügyministersége alatt elkövetett sérelmek orvoslását sürgetik.

A kilencedik sorsjegyzékkel *Köszegi Vinkler* Sándor az előadó, a ki gyorsan morzsolja le teendőit. Röviden magyarítja a kérvények tartalmát. Indítványaihoz képest a Ház a kérvényeket hol pártolólá, hol a nélkül adhatja ki a miniszternek.

A tizedik sorsjegyzék Molnár Béla előadó magyarítja ugyancsak sommásan.

E sommás eljárás ellen fel is szólalt *Madarász* József és a házszabályokra hivatkozva követelte, hogy különböző tartalmú kérvények ne egy csoportban tárgyalassanak.

Ez meg is történik, mikor azt a rengeteg kérvénytömeg kerül tárgyalásra, melyek a politikai és erkölcsi bajok orvoslását sürgetik. Molnár János apát szólalt fel, hogy azt bizonyítsa, hogy az összes politikai bajokat az egyházi politikai törvények okozták.

Beszédének a végén házszabályvita is keletkezett.

Molnár ugyanis a földadóról és börzeadóról is beszélt. *Dániel* elnök figyelmeztette, hogy azok a kérvények, melyek a földadó leszállítását és a börzeadó behozatalát sürgetik, már le vannak tárgyalva s azokhoz nem lehet hozzászólni.

Molnár apát a házszabályokhoz szólván. Bizonyítja, hogy a tárgyalás alatt levő kérvényekben is szó van ezekről.

Madarász József a házszabályokhoz szólván, a kérvények helyesebb csoportosítását követeli.

Molnár Béla előadó indítványozza azután, hogy a kérvények irattárba helyeztessenek, *Rakovszky* István ellenben rövid felszólalásában azt kívánja, hogy ezek a kérvények pártolólá adassanak ki a pénzügyminiszternek.

Lukács László pénzügyminiszter állott fel ezután, hogy az alkalmat felhasználva tüzetesen nyilatkozzék a földadó leszállításának és a börzeadó behozatalának kérdéséről.

A szellemes pénzügyminiszter.

Lukács László: Nagyon sajnálom, hogy ezekkel a kérdésekkel, a melyekkel már gyakran foglalkoztam itt a Házban, újból kénytelen vagyok foglalkozni és a t. Ház becses türelmét igénybe venni és a t. Ház tagjait ezen sokszor elcsépeit kérdésekkel lekötöni. Mindazonáltal kötelességem pár szóval reflektálni azokra, a miket az előttem szolt t. képviselő urak elmondani szükségesnek tartottak.

Molnár János előadta a földadó leszállítására és a tőzsdeadó behozatalára vonatkozó számos kérvények történetét. Hogy miképen történt a dolog, ahhoz egyáltalán nem akarok szólni. Kérvényezni szabadságában áll mindenkinek, csak azért voltam bátor ráutalni erre a multkori felszólalásomban, hogy azt a nagy fontosságú és hasznos jogot, mely a kérvényezésben rejlik, talán nem észlelve a komolyságból kivetkőztetni. A kérvényezők nem értették meg a kérvények int nezióit, a mi eléggé bizonyítja azt, hogy oly kérvényekben, melyek a földadóval és a börzeadóval foglalkoztak, voltak utalások arra is, hogy az egyházi politikai törvények vétessenek revízió alá és hogy a zsidó rabbinusok a kiltásba helyezett fizetéstől megfosztassanak. Tehát nem egészen komoly természetű dolgok halmozottak össze egyetlenegy kérvényben. (Derűtségg.)

Természetes, hogy oly kérvényeket, melyek a földadó felemelését célozzák, alig fognak a Ház elé terjesztetni. Ez nagyon valószínű. De lehet ennél sokkal messzebb menni. Ha a képviselő urak közül valaki proponálja, hogy töröltessék el minden adó, higgye el a képviselő ur, hogy egy millió kérvényt foganatosíthatni nagyon könnyen.

Sőt tovább megyek. Ha valakinek eszébe jutna azt proponálni, hogy az egyházi javak szekularizációja hozassék javaslatba, erre is le-

hetne akár nagyon sok aláírást kapni. (Derűtségg.)

Rakovszky István: Pulszky Gusztó mindjárt aláírná!

Lukács László: A mi földadónknak baja nem a kulcs magasságában rejlik, hanem abban, hogy az adóalapok helytelenül vannak ki-puhatolva és ennél fogva ez a százalék kulcs csak elvben létezik, a valóságban azonban a földadó úgy van megoszolva, hogy míg az egyik földbirtokos az ő kataszteri tiszta jövedelme után egy vagy két százalékot fizet, addig vannak mások, a kik 30, 40, 50 %-ot fizetnek. Tehát az igazságtalan megoszlásban rejlik a földadónak betegsége és ez az, a min segíteni kell.

Ezen a bajon egyszerű kulcsreduktióval nem lehet segíteni. Ezen bajnak orvoslása tehát a reambulatióknak vagyis az összes földadó alap új fontos és lelkiismeretes ki-puhatolásában van és abban, hogy ezen reambulatio alapján újból állapítsák meg a földadó kulcsa akár a jelen magasságban.

A mi a pótlékokat illeti tagadhatatlan, hogy a pótlékok rendszertelensége és nagysága igazi nagy baja a mi adózási rendszerünknek. Nem az ottani adók magassága, hanem az ezekre rendszertelenül nehezedő pótlékok azok, melyek az adózást sok helyen mondhatni tűrhetetlenné teszik. (Helyeslés.) Azonban a földadónak reformja egymagában ezeken a dolgokon nem segít. Hiába változtatjuk meg a földadó kulcsát, ha a pótlékok állapota az marad a mi jelenleg. Semmit sem értünk el, ennél fogva hiába való dolog az egész sulyt a földadóra helyezni és a földadó leszállítását követelni.

Ez absolute semmit sem fog magában véve a dologon segíteni.

A mi a börzeadót illeti, legalább azt kijelentette, hogy befogja terjesztetni. Sokszor tett a szónoknak *Rakovszky* szemrehányást, hogy késedelmeskedik ígérete beváltásával, igen könnyű egy adót behozni, igen könnyű dekretálni valamit, de ha az előfeltételek, a melyek megvalósítására okvetlenül szükségesek, nincsenek meg, akkor a dekretálás semmiféle eredménnyel nem jár. *Rakovszky* tudhatná, ha annyit foglalkozik a börzeadóval, hogy igen nehéz a börze ügyletekkel — helyesebben az érték forgalmi ügyeket, mert nemcsak a börzén előforduló érték-ügyletek, hanem mindenféle érték-ügyletek megvalósításáról van szó — megfogni, megadózni, úgy hogy azok lehetőleg ki ne bujjanak a megadózatás kötelessége alól. A tőzsde ügyletek megadózatása hosszú időn keresztül Magyarországon majdnem a lehetetlenség közé tartozott, mindaddig, míg az ugynevezett leszállító iroda föl nem állított. Időközben midőn ez a föltétel már megvolt, midőn ez az iroda rendelkezésre állott, bekövetkeztek azok az idők, midőn a börze élete majdnem teljesen megszűnt. Bekövetkezett az ugynevezett krach és annak összes hátrányos következményei. Olyan időben tehát midőn alig volt börzei élet, börzeadót hozni be, minden eszményiséggel elmentében állott volna. Még ma sincs a börze teljesen felépülve azokból a csapásokból, melyek őt az utolsó időben érték. Mindazonáltal ma már elérkezettnek látom az időt arra, hogy e tekintetben az intézkedést megtegyem, én kijelenthetem, hogy két három hét alatt a t. Ház asztalára teszem le a börzeadó javaslatot. (Helyeslés.)

A többi kérvény.

A Ház ezután vita nélkül intéz el egy csomó kérvényt a bizottság javaslata értelmében.

Ezután a *puszta-szent-tornyaiak* kérvénye került sorra.

Azt kéri, hogy *nagyközségnek* hagyassanak meg. Az előadó e kérvény irattárba helyezését javasolja.

Messkó László azt vitatja, hogy a belügyminiszternek a törvény nem ad jogot egy nagyközség megszüntetésére. (Zajos helyeslés a baloldalon.) A miniszter jogtalanul járt el. Azt javasolja, hogy a kérvény a belügyminiszternek adassék ki. (Hosszas helyeslés.)

Széll Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy nem nyilatkozhat e kérvény érdeméről. Ha a község kérvénye alapos indokokat fog tartalmazni, felül fogja vizsgálni az ügyet, mert a volt belügyminiszter rendelkezése még nincs végre-

— Vigyék az ebédlőbe.

Az ebédlő volt a legvilágosabb szoba és olyankor, mikor a menyasszonyi ruhát próbálják, nagy világosságra van szükség...

Maris aztán vigyázva, óvatosan göngyöltette ki a sok papír közül a habos, fehér atlasz-ruhát. Igazán gyönyörű szép munka volt ez és a szobalány, akinek tulajdonképpen semmi dolga sem lett volna odabenn, önkéntelenül is felkiáltott csodálatában, imígyen:

— Jó!...

A ruha Jónásnének is tetszett, csak Ilka maradt szótlan és hideg. És szinte látszott az arczán, minő nagy megerőltetéssel próbálja fel. Valahogy mégis csak megtörtént s Ilka odaált a tükör elé.

Fenséges alak volt így. Olyan mint valami leheletszerű, finom ködfátyolkép, vagy valami mesébe illő tündér, aki holdas éjszakákon suhan át a légen. Mikor ott állt a tükör előtt, szinte önmagát is elbűvölte az a kép, amely odavelődött az üveglapra, olyan szép volt és bájoló.

Jónásné édes gyönyörűséggel legeltette rajta szemét és vállára borult a leánynak, Maris és Miczi a szobalány, nem tudták, mi van velük, de mintha angyal állna előttük, úgy tetszett nekik Ilka és oda hullván a lábához, megcsókolták a puha meleg kezét.

Ilka ekkor valami nagy meggondolatlanságot követett el. Nem tudta, mi van vele és gombombán félre lökött mindenkit, a ki körülállta. Valami sokáig palástolt fájdalom tört ki belőle, vad szenvedélyes indulattal és szilajul,

szinte elkeseredetten hasított a habos, fehér selyembe. Végig szakadt a finom, lágy atlasz és bántólá suhogott a tépdése közben... A menyasszony aztán ledobta magáról a gyönyörű ruhát, oda csapván a karosszékre. Maris sirni kezdett e romlást látván. Könnyező szemmel nézte, a mint ott hevert a drága, csillogó ruha a földön, tépetten és összegyűrve. Mint valami harmatos, fehér rózsza, mit lépve a tövéről nem tűzött keblére senki, csak egy szétszórták a puha illatos szirmai.

Marissal együtt valamennyien sirtak a szobában. Jónásné is, Miczi is és Ilka is; ő sirt legjobban. És, úgy hiszem, mindenki más okból sirt...

Ilka aztán görcsösen kapott a balkezéhez és idegesen rángatta a kövér, kis ujját. Aztán leesett valami; amolyan fényes, karika formájú jószág. Koppant egyet és tovább gurulván a sikos parketten, elfeküdt a bodros szmirna szőnyegen...

*

Maris pedig nem szerette eztán, ha megbámuliák a drága atlasz-ruhákat, miket a menyasszonyoknak hazavitt... Ő, bár fájt talán, ha elgondolta, hogy neki soha sem lesz ilyen, sem más, attól az egy, szomorú esettől fogva nem irigyelt senkit a szép menyasszonyi ruhájáé t. A Jónás Ilka esetéből megtanulta, hogy a menyasszonyok boldogsága nem mindig irigylendő és nem mindig az a szájalomraméltóbb, aki úgy viszi haza másnak a járó-kelők csodálkozása közben a menyasszonyi ruháját...

Helvey Lajos.

hajtva. Hozzájárul Messkó javaslatához. (Általános helyeslés.)

A magyar lapkiadók országos kongresszusának a hírlapbélyeg eltörlése iránti kérvényét kiadják a pénzügyminiszternek.

A következő kérvények közt van a szegedi kérvénye is, illetőleg dr. Liptay Károlynak kérvénye a szegedi választókerületek új beosztása iránt.

Molnár Béla előadó azzal az indokolással, hogy az csak törvényhozásilag intézhető el, a belügyminiszternek ajánlja a kérvényt kiadni. A Ház is így határozott.

Még Rakovszky István szólalt fel Zemplén-megye egy kérvényénél, aztán a kérvények 10-ik sorjegyüket befejezték.

Az interpelláció.

Rakovszky István interpellálja a belügyminisztert. A Bánffy-kormány az interpellációkat semmibe se vette, de ma eredményt remél az interpellációtól. Elmondja, hogy Sopron-megyében Keczőlen a főszolgabíró a bíróválasztással szemben mily visszaélést követett el.

Ez ügyben a következő interpellációt intézi a belügyminiszterhez:

1. Van-e tudomása a belügyminiszternek arról, hogy f. év február 3-án Keczőben az előjáróság megválasztása céljából megjelent Blaschek szolgabíró a bírói állásra oly három egyént jelölt, kik a legalkalmatlanabbak erre az állásra és a megjelent választók kijelentették, hogy ők inkább nem választanak, minthogy ily egyénekre szavazzanak. Erre Blaschek szolgabíró Csizmadia Jánost jelölte ki egyhangulag, meg is lett választva és kitől nyomban a hivatalos esküt kivette. A választás 4—6 kezű választó által Sopron-megye bizottságához megfélebbtetvén, ez azon czímen, hogy Csizmadia János jelölve nem volt, néhány szótöbbséggel megsemmisítette.

2. Ha nincs tudomása, fog-e magának tudomást szerezni annál is inkább, mert a kezű választók Sopron-megye e sérelmes határozatát megfélebbzték a belügyminiszteriumhoz?

3. Szándékozik-e a belügyminiszter ur odahatni, hogy az 1886: XXII. t.-cz. a szolgabíráknak adott ama discretionális joga, hogy a bíróválasztásoknál a jelölteket megnevezhessék, akként gyakoroltassék, hogy ezáltal a község érdeke és a választók kívánsága ily kirívóan ne ellenkezzék, mint ezt az adott esetben tapasztaljuk.

Kiadatik a belügyminiszternek.

A házszabály-revizió.

Szell Kálmán miniszterelnök indítványozza, hogy a házszabályrevizióra kiküldendő bizottságba kedden válasszanak 21 tagu bizottságot. Elfogadták.

Napirend.

Elnök indítványozza, hogy a máról elmaradt tárgyak hétfőn tűzessenek napirendre. Az ülés fél 1 órakor ért véget.

Vérrel csinált bor.

— Felfedezett borhamisítók Nagyváradon. —

Négy hónapja nagy szecessionista plakátok hirdették Nagyváradon, hogy Kert-utcán San Giorgio Leonardo olasz bodegát nyitott, ahol hamisítatlan olasz borok kaphatók. A sárga lepedő nagyságu papíron kék, ökönyi betűkkel állott legfelül:

OLASZ BOR!

Azon időtáiban történt ez, mikor Darányi Ignác földművelésügyi miniszter ellen a »Borászati Lapok« pedig az Engel laboratórium titkait hozta nyilvánosságra s a waggon számra behozott olasz törköly alkalmazását borkészítésre.

A borhamisítók erőlyes üldözése és azok manipulációja ellen a közvéleményben felébredt ellenszenv közepette bizonyos jóleső öntudatta

olvasta minden nagyvárad borfogyasztó azokon a feltűnő plakátokon e három szót sárga papíron, kék betűkkel:

— Hamisítatlan olasz bor. —

S mire a viritó plakát megfakult s újabb reklám került rá, akkorára az olasz bodegának igen jól ment a sorja. Sok-sok kundschaftjai voltak. A helyiség néha szűk is lett, de állva is hűségesen itták az olasz bikavért. Mert ez volt az olasz bodega legkapósabb bora.

Forgalom tekintetében az olasz bodega már-már tulszárnyalta az összes nagyvárad bor-kimérőket. És e tekintetben feltűnő, de mind a mellett korrekt adatoknak jutottunk birtokába.

Az olasz bodega nem egészen három havi fennállása óta 172 hltr. bort mért ki. Csupán Husvét 2 napján 1600 frt ára bort árult. Hol van az a nagyvárad borüzlet, mely akkora forgalmat képes felmutatni?! A tegnapi napon is 8 waggon bor érkezett az olasz bodega számára a nagyvárad állomásra. És mindezen nagymérvű forgalom a reális magyar borgazdaság a nagyvárad reális borkereskedelem mérhetetlen kárára történt.

Az olasz bodega iparendélyének birtokosa Imre Jánosné, üzletvezetője pedig a plakátokon díszelő Jan Giorgio Leonardó. Az üzletvezető nem magyar állampolgár, már pedig idegen honos nem lehet nálunk engedély nélkül üzletvezető. San Giorgio Leonardó csak mintegy két hete nyújtotta be ez iránt kérvényét a nagyvárad kir. pénzügyigazgató-sághoz.

A nagyvárad rendőrség tudomására jutott egy alkalommal, hogy az olasz bodega ismeretlen czélokra naponként tartályokban marhavért hozat a vágóhidről. A nyomozás folyt a bodega ellen s eközben érkezett a rendőrséghez a borellenőrző bizottságtól egy feljelentés a bodega ellen. A feljelentés azzal vádolja az olasz bodegát, hogy hamis bort árul és a veresbort meg éppen a vágóhidről hozott marhavérrel csinálja.

E feljelentés folytán intézett a rendőrség kutatást a megvádolt borüzletben.

Tegnap délelőtt 11 óra tájban megjelent az olasz bodega helyiségében Fassie Sándor t. b. rendőrkapitány, Kelemen Kálmán, a fogasztási adóhivatal főnöke és a borellenőrző bizottság képviselőjében pedig Czeglédy Sándor.

Az üzlethelyiségben találták San Giorgio Leonardó üzletvezetőt, San Giorgio Antonio és Gemma Vincenzo alkalmazottakat. Az asztaloknál akkor is néhány vendég itta az olasz bikavért.

A bizottság azonnal kinyitotta az üzlethelyiség mellett levő bezárt szobát, vagyis a laboratóriumot és ott találtak egy edényben dugott helyen 8 liter marhavért és egy véres tölcserít. Az alkalmazottak a tolmács segítségével feltett kérdésekre azt felelték, hogy a vért hordó és abroncs befestésére használták.

A bizottság ezután az üzlethelyiségben ment és az ott levő borokat vizsgálta meg. Kilenec hordóból vettek bormintát 18 literes üveggel és lepecséltelve úgy a bizottság, mint az olaszok pecsétjével felküldték az országos vegyészeti hivatalhoz.

Az országos fővegyészeti hivatal feladata lesz eldönteni, hogy mennyiben alapos a borellenőrző bizottság gyanuja és amint most adjuk e hirt a magyar borkereskedelem érdekében, úgy fogjuk közölni a vegyészeti hivatal verdiktjét is, legyen az akár terhelő, vagy felmentő.

A borellenőrző bizottság a vérrel festett fehér borra nézve úgy hiszi, hogy a festés csupán a napi fogyasztás terjedelmére szorítkozhatik, mivel az így kezelt bor a gyorsromlásnak van kitéve.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Április 16. A Szigligeti Társaság közgyűlése d. e. 11 ó.
Április 17. A városi árvaház igazgató választmányának ülése d. e. 10 órakor.
Április 19. Esküdtszéki tárgyalás.
Április 23. Nemzeti Szövetség közgyűlése d. e. fél 10 órakor a városházán.
Április 30. A biharmegyei Casinó közgyűlése d. u. 4 ó akor.
Május 22. A régészeti és történelmi egyesület közgyűlése.

* **A bibornok utazása.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok ur Ö Eminenciájára ama reggeli gyorsvonattal a fővárosba utazott.

* **Személyi hír.** Dr. Hoványi Gyula jogtanár ma reggel a gyorsvonattal Budapestre utazik. Résztvesz holnap, hétfőn a kongrua 9-es bizottságának ülésén, valamint a kongrua ügyében kiküldött 21-es állandó bizottság ülésén. Az utóbbi bizottság keddtől kezdve állandóan ülésezik.

* **Jóváhagyott közgyűlési határozat.** Biharmegye törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésén 200 frtot szavazott meg a Nagyváradon felállítandó Szacsvey-szobor a apra, azonkívül a vármegye területén gyűjtést rendel el. — A belügyminiszter a közgyűlés ezen határozatát jóváhagyta.

* **Pokorny Hermann elutazása.** A kassai hadtest új parancsnoka: Pokorny Hermann altábornagy a jövő héten már elutazik családjával együtt Nagyváradról új állomáshelyére. A város legelőkelőbb köreiben éppen úgy, mint a tisztikarban sajnálják távozását. A tisztikaszinó kedden, április 18-án fényes bucsu lakomát óhajtott rendezni a kiváló főtiszt távozásának alkalmából tiszteletére, a melyen az összes Nagyváradon állomásozó tisztek résztvettek volna, azonban ez az altábornagy határozott óhajára elmarad.

* **Honvédhuszárok Nagyváradon.** A nagyvárad katonai ünnepélyek eddig is festői látványosak voltak. Közélebb még szebbé teszi ezt a magyarság előtt kedves látvány: a honvéd huszár csapat. A laktanya már régen kész, de már nagyon kevés idő múlva itt lesznek a honvéd huszárok. A 2-ik honvéd-huszárezred Nagyváradra érkezésének napja még nincs véglegesen megállapítva, valószínűleg április hó 28-án látjuk városunkban a derék csapatot. — Nagyvárad városa szépen, ünnepélyesen készül fogadni.

* **A főügyési fizetés.** Mikor Nagyvárad városa emelte a tisztviselők fizetését, a miniszteri omnipotenzia folytán kénytelennek látta a tanács a tiszt főügyész és alügyész tervezett magasabb fizetését redukálni. Hát hogy mi ma a főügyész fizetése, ez más dolog, de hogy ennek a következményei mutatkoznak, azt lépten-nyomon látjuk. Egy ügyvédi diplomával bíró ember miből élhet meg családosan, ezt megbirálni nem akarjuk, de azoknak a városi főtisztviselőknek az elbírálására bizzuk, akik bár nem ügyvédi vizsgálattal bírnak, de főtisztviselők. — Nagyvárad város polgármesterének kötelessége, hogy öröködjön a város vagyoni viszonyai felett. A várost illető követelések behajtása közérdek. — A polgármester felszólította az illető hivatalokat, hogy a követelések behajtását szigorúan eszközöljék s időnként jelentést tegyenek, nehogy a város csönkuljon. Ilyen felhívás ment a főügyészhez is. Nem ismerjük teljesen a főügyész előterjesztését ebben az ügyben, de értesülésünk szerint Dús László teljesen indokolta.

hogy miért késnek a behajtások. Részben a mostani polgári törvénykezésben a hiba, de abban is, hogy a főügyész nem képes ellátni azt a dolgot, ami a város ügyeit illeti, ha nem akarja teljesen elhagyni a magán praxisát. — Szóval Nagyváradi város főügyésze ezt mind figyelmen kívül hagyja, csak kér egy olyan joggyakornokot, aki a bíróság előtt is képviselhesse.

* **Uj megyebizottsági tagok.** Az általános megyebizottsági tag választásánál itt-ott kifogásokat emeltek, másutt meg olyan bizottsági tagot választottak, kit másutt is megválasztottak, tehát egyik helyen le kellett mondania. Az ilyen választó kerületekben most tartották meg az új választásokat. Megválasztották: Az ér-odonyi választó kerületben: Sárosy Károly, Balogh János, Váry András, Jakab József; a micskei vál. kerületben: Baróthy Ödön, Lehel Ossy Albert, dr. Márkus László, Dávidházy János; — a szent-jobbi vál. kerületben Molnár Vincze, Zelinka János.

* **Ápril 15 az adóhivatalban.** Az eddig érvényben levő törvény azt írja elő, hogy aki az előző évi adóját ápril hó 15-ig ki nem fizeti, a rá következő évben nem lesz felvéve a választók névjegyzékébe. Tegnap volt ápril 15 s a nagyváradi városi adóhivatalban befizettek 2041 frt 13 kr adót. Ez bizony nem sok, mert hát pl. ápril 10-én 3534 frt volt a befizetés. Persze akkor csak egy ember fizetett 2000 forintnál többet.

* **Támadás alap nélkül.** A csütörtöki városi közgyűlésnek többrendbeli kellemetlen maradványa észlelhető. Ilyen a többek között az, hogy Bertsey György ipartestületi elnök azzal vádolta Csordacsics Ferencz városi építész, miszerint akként nyilatkozott, hogy a nagyváradi iparosok megbizhatatlanok. Nem akarunk senki dolgába avatkozni, de az igazság érdekében s egy 1897. év július havában kelt okmány alapján beigazolva látjuk, hogy ez a kijelentés nem felel meg a valóságnak. Asztalos munkákra vonatkozólag akként nyilatkozott Csordacsics egy idegen nagyobb vállalat alkalmából, hogy aligha sikerül a nagyváradi iparosokat megnyerni, mert a szegényebb része nem mehet tőke hiánya miatt nagyobb vállalatba, a gazdagabb iparosoknak pedig van elegendő munkájuk. Ezzel csak a valóságnak megfelelő állapotot tárta fel. — A székely-vasutak építésénél az asztalos munkákat pl. Mátthé Lajos asztalosnak akarták adni, de az arra nézve nem tudtak megegyezni. Különb Csordacsics Ferencznek olyan okmányok vannak a birtokában, a melyekkel annak idején teljesen igazolhatja magát.

* **Az éneklő madarak védelme.** Az elmúlt csütörtökön tartott városi közgyűlésen terjesztette elő Pally Lajos azon interpellációját, hogy a közeli szőlőkben éretlen suhancok flóberrel és más eszközökkel pusztítják az éneklő madarakat, a melyek pedig a hernyók és más férgek pusztítása által igen sok hasznot tesznek a gazdáknak. Hiszszük, hogy a polgármester felhívására a hegybíró intézkedni fog az éneklő madarak pusztítása ellen, azonban napról-napra látjuk, hogy egyes notorius madárpusztítók és szaldobági suhancok árulják házról-házra az elfogott fülemiléket. A rendőrség ha jobban, éberebben felügyel, könnyen elcsipheti a madárpusztítókat, akik nem tudják, hogy pár krajczár haszonért milyen kárt tesznek a gazdáknak.

* **Kinevezés.** A kultuszminiszter dr. Holenia Gyula gyakorló orvost, a biharmegyei közkórház volt segédorvosát az eperjesi kir. kath. főgymnáziumhoz iskolaorvossá és egészségtan tanárrá nevezte ki.

* **A Falu Rossza negyedszer.** A nagyváradi iparos ifjuságnak köszönettel tartozik nemcsak a város iparossága, de intelligens közönsége is, hogy egy szemernyi pártolás mellett is évről-évre úgy igyekeznek saját egyesületét

fenntartani, hogy vagy tánczestély, vagy színelőadással élvezetet is nyújtson. Ez évben a hazafias eszmét még jobban szolgálja, mikor a Szacsvey vértanu szobor alap javára rendezi színelőadását. Reméljük, hiszszük, hogy előkelő közönségünk a hazafias czélt azzal is előmozdítja, hogy tömegesen látogat el ma este a színekörbe.

* **Ápril 11. Ér-Keserűn.** Az 1848-iki törvények szentesítésének emlékeztetőre Ér-Keserű is ünnepet ült f. hó 11-én. Az ünnepély szent misével kezdődött, melynek végeztével az ünnepi ruhába öltözött hívek és iskolás gyermekek átvonultak a szépen földiszított iskolaterembe. Az ünnepi műsor a következő volt:

1. Hymnus. (Ének).
2. Az ünnepi nap méltóságát Erdélyi Lajos lelkész hatóságos szavakban méltatta.
3. Szeresd hazádat. Reviczky Gyulától. Szav. Ujvári Ödön IV. o. t.
4. Árpád apánk. (Ének).
5. Ki volt jobb. B. Büttner Linától. Szavaltta Krivács Lidia III. o. t.
6. Jó Istenünk téged. (Ének).
7. Honfidal. Komócsy Józseftől. Szav. F. Kis János II. o. t.
8. Áldd meg Isten. (Ének).
9. Ha magyar vagy. Földváry Istvántól. Szav. Kozsár Mária II. o. t.
10. Magyar az én hazám. (Ének).
11. Kedves hon. Lonkay Antaltól. Szav. Vadász József I. o. t.
12. Búcsuszó. (Ének).
13. Magyar polgár. Czuczor Gergelytől. Szav. Létai Ilona I. o. t.
14. Szépen dalol. (Ének).
15. Magyar vagyok. Pósa L.-tól. Szav. Krivács János I. o. t.
16. Szózat. (Ének).

Ennek végeztével Erdélyi Lajos lelkész a lelkére kötötte az apró tanulóifjuságnak, hogy ne feledjék soha, hogy magyarok, mert a magyar számára e hazán kívül nincsen hely. Az ünnepély sikerében a fiatal működő tanítónak Ritter Istvánnak van a legtöbb érdeme.

* **Az Engel czég borhamisítása.** Az Engel József fiai pécsi borkereskedő czéget a budapesti V. és VIII. kerületi rendőrkapitányság tudvalevőleg harmincz napi, illetőleg 10 napi elzárásra és 1000 forint illetőleg 300 frt pénzbüntetésre ítélte borhamisítás miatt. A czég az ítéletet megfellebbezte a kapitányhoz, ki a minap hozta meg másodfoku ítéletét, mely a legnagyobb mértékben meglepő. A főkapitány a czéget a borhamisítás vádja alól fölmentette, ellenben szabálytalan pinczekezelés czímén elítélte. Az ügy most harmadfokban a belügyminiszter elé került, mert az ítéletet mind a két kerületi borenőrző-bizottság megfellebbezte. A főbözbeszés nagyon éles hangon bírálja másodfoku ítéletet.

* **A Zoltán Béla udvari szállító budapesti gyógyszerára** telhívja t. olvasóink figyelmét az általa forgalomba hozott kitűnő és csalhatatlan hatású csusz és köszvény elleni kenőcsre, (üvegeje 1 frt.), mely még oly betegeknek is, kik 15—20 éven át különféle szereket, sőt fürdőket is eredménytelenül használtak, néhány nap alatt a legcsodálatosabb eredményeket idéztek elő s teljes gyógyulást hozott létre.

* **Terjed a nazarénizmus.** Csatár községből írja levelezőnk, hogy az ottani r. kath. hívek száma kettővel szaporodott, amennyiben Sarkadi Juliana férjezett Fodor Béláné és Dorzsonszy Julianna leány visszatértek a kath. egyház kebelébe. A visszatérés ünnepélyes aktusa vasárnap ment végbe a hívők nagy számának jelenléte mellett. — Csatáron és környékén különben igen terjed a nazarénizmus, már gyülekező helyet is építettek. A katolikus hívek közül azonban még egyet sem bírtak elcsábítani. Ezen vidéken igen nagy erkölcsi haszna lenne a misióknak; főként Csatárban járna ez a lelkiélet mérhetlen hasznával.

* **Dr. Robitsek Ferencz nagymarosi plébános harmadik zarándoklata Lourdesba.** E híres kegyhelyre az idén egy nagyobb számú résztvevőből álló zarándoklat indul Dr. Robitsek

Ferencz esperes plébános lelki vezérlete alatt. A hálókocsival ellátott különvonat augusztus hó 21-én indul Budapestről, Kanizsa—Pragerhof—Marburg—Franzensfeste—Alán át Milánóig, ahol a társaság megpihen. Innen Génua és a Rivirera mentén Marseille-ig folytatja útját, mely második pihenő állomásnak van kiszemelve. Egy napi pihenés után egész Lourdesig utazik a társaság, hová augusztus 26-án reggel érkezik meg. Négy napi időzés után történik a visszautazás szintén külön vonattal Nizzáig s innét 1 napi tartózkodás után Génuaig, honnan ismét 1 napi tartózkodás után Milanó—Verona—Franzensfesten át a társaság szeptember 5-én hazaeér. Különös kedvezménykép a visszautazáskor a francia határtól kezdve az együtt utazás kötelezettsége megszűnik s mindenkinek jogában áll a társaságtól elválva, függetlenül tenni meg hazatérő útját. Az egész utazás kizárólag vasúton történik. Részvételi árak: I. oszt. 220 frt, II. oszt. 170 frt, III. oszt. 100 frt 8 napi teljes szálloda ellátással. Részletes programok kaphatók Msgr dr. Robitsek Ferencz esp. plébánosnál: Nagymaroson (Hont-megye) ki a jelentkezéseket már most elfogadja.

* **Megszökött örültek.** E hó 8-án éjjel a nagykállói tébolydából két elmebeteg megszökött. Az egyik Fülöp János, 29 éves lakatos, a másik Színhály János 19 éves napszámos. Az előbbi üldözési mániában szenved, a másik pedig arról nevezetes, hogy *ezelőtt két esztendővel gyilkosságot követett el Budapesten.* Színhály ugyanis akkor a vizafogónál megtámadott egy ügyefogyott napszámosfiút, leteperte, megfojtotta és elrabolt tőle tizenöt krajczárt. A rablógylóskost elfogták, de a törvényszék elmebetegnek nyilváníttotta és elvitette a nagykállói gyógyintézetbe. A kórház igazgatósága táviratilag értesítette a budapesti főkapitányságot a két veszedelmes ember szökéséről és természetesen rögtön megindult a nyomozás. Az elmúlt éjjel aztán a szökevényeket csakugyan elfogták Budapesten s a főkapitányság elvitte őket a Lipótmezei kórházba, a honnan megint Nagy-Kállóban szállítják az örülteket. A rendőrség megállapította, hogy a két közreszélyes ember Nagy-Kállóból gyalog ment Hevesmegye egyik községébe. Onnan aztán a Fülöp János bérmentetlen levelet küldött a szeretőjének, egy Budapesten lakó varrónőnek, a kit arra kért, hogy küldjön neki posta restante pénzt. A varrónő ennek a kérésnek eleget tett, s a két örült, a ki a tébolydából úgy szökött meg, hogy kifürészelt az ablak rácsát, aztán vasúton jött le Budapestre. Színhály nemcsak rablógylóskosságot követett el. Egyszer a városligetben egy fiút addig ütött-vert, míg az össze nem esett, mert mint mondta, vért akar látni, másszor meg az új országház környékén egy nőt megtámadott és kirabolta.

Janku kincse.

— Törvényszéki végtárgyalás. —

— Harmadik nap. —

Nagyváradi, ápril 15.

A vádlottak nyaka körül mindinkább szorul a hurok és semmi kétség az iránt, hogy a folyton tagadók a valódi bűnösök.

Ma két oly tettes nyakába került a hurok, akik úgy a csendőrök, mint a vizsgálóbíró előtt tagadták a rablásban való részvételüket.

A délelőtti tárgyalás egyik legjelentősebb mozzanata Poksora Péter tanu kihallgatása.

Poksora Péter az elnök kérdéseire elmondja, hogy ő pásztor ember s a kristyóri rablást hírből hallotta. 1897. június 20-án vasárnap, vagyis a rablás elkövetése utáni napon teheneiket legeltetett a zimbrói határban reggel jókor és akkor látta az erdőből kibukkanni Pops Mikulájt, Pelle Juont és Barna Nyikitát. Megismerte őket.

Most az elnök Csalma Ignát szólítja elő, aki meg Lakatos László cigány nyaka körül szorongatja a hurkot ugyancsak.

Csalma Igna elbeszéli, hogy a butyini vásáron volt ökröket venni s mikor haza felé

jött, az úton találkozott Lakatossal, aki kapacitálni kezdte őt, hogy vegyen részt a rablásban.

— Van a kristyóri tanítónak vasas ládája. Annyi kincs van abban, hogy hatan se bírjuk el — biztatta Lakatos, de ő nem hajlott rá.

Majd azután Lakatos cigány egy kulcsal jött el hozzá, amit megcsinált s ekkor mondta pálinkázás közben neki, hogy jól járt, hogy nem vett részt a rablásban, mert szétverték a bandát.

E.: Maga haragossa Lakatosnak, igazat beszéljen, mert meg kell esküdnie vallomására.

T.: Egy gyermekem van otthon tek. törvénytörés s ennek a boldogságára esküszöm, hogy igazat mondok. Én nem vagyok az ő haragossa.

Szembesítik Lakatossal s ez villogó szemekkel mondja szemébe, hogy hazudik s haragból akar mindent rákenni. Hiszen már egyszer az ablakon keresztül megis akarta lőni.

T.: Nem igaz, hogy megakartam lőni.

Rádl Ödön védő: Miért nem jelentette fel a rablást, ha volt róla tudomása?

T.: A rablás megtörténte után önszántamból elmentem Ruzs Tódor bíróhoz, hogy jelentse fel, mert különben én fogom feljelenteni. Előtte azért nem jelentettem fel, mert nem tudtam, hogy végbe fog-e menni bizonyosan.

A délelőtti további részét Orbán Sándor vaskóhi csendőr-örmeester kihallgatása tölti ki. Mintegy másfél órán keresztül beszél el a bűntény kinyomozását, annak minden részleteit.

Délután megeskették Bogdán Péternét, Poksora Pétert azonban a törvénytörés nem eresztí az esküvése.

Erdély József védőügyvéd a védelem szempontjából újabb tanúk beidézését kéri

Ügyész nem ellenzi az igazság érdekében az újabb tanúk beidézését és ennek következtében a tárgyalás elnapolását, ő maga is újabb tanúk beidézését kéri.

Rádl Ödön és Hegyesi Márton védők hozzájárulnak Erdély József védő-ügyvéd és az ügyész indítványához.

A törvénytörés helyt ad határozatában az indítványnak, beidézi az ajánlott tanukat és a tárgyalás folytatásának idejét később fogja megállapítani.

TANUGY.

Az állami tanítók fizetése.

Az 1899. évi állami költségvetésben megszűnik az állami tanítók sokféle, minden rendszer nélküli javadalmazása; eltűnnek a helyi pótlékok, hanem csupán négy fokozat van megállapítva, úgymint: 943 állami tanítónak 4000 frt, 1200-nak 500 frt, 387-nek 600 frt és 80-nak 700 frt. Azon tanítóknak, akik 700 forintnál magasabb fizetést élveznek, ezen többlet személyi pótlékként van a költségvetésbe fölvéve. A községi miniszteriumban már el is végezték az állami tanítók fizetésrendezésének nagy munkáját, az erre vonatkozó rendeletek is készen vannak, s rövid idő alatt sok száz áll. tanító kezébe veszi az erre vonatkozó örvendetes értesítést, anélkül, hogy ezért folyamodni kellett volna.

Hogy az egyszerű rendezés lehetővé váljék, előbb ezen közbeeső fizetéseket kellett rendezni oly módon, hogy azok a legközelebbi magasabb fizetésekre kikerítették (p. o. a 450 frtos fizetés 500 frtra, az 550 frtos 600 frtra, a 650 frtos fokozatra). Az így fennmaradt magasabb fizetési fokozatra azután a szolgálati évek arányában történt az előléptetés. Ezen elvek szem előtt tartásával történt a mostani fizetésrendezés, amelynek eredményét a következőkben közöljük:

Az 1899. évi költségvetésben fölvevett 80

hatszáz forintos tanítói állás közül tényleg be van töltve 42 állomás, 13 olyan állami tanító van, akiknek 6—700 frt között van a fizetésük, ezek előlépnek a 700 frtos fokozatra. A fennmaradt 25 hatszáz forintos állásba előléptek a székes-főváros közvetlen közelében levő állami iskolák tanítói közül azok, akik már 15 vagy több év óta vannak államszolgálatban és a vidéki állami tanítók közül azok, akik 1873 év november 4-ig nevezettek ki. Előlép pedig 10 olyan állami tanító, akinek eddig 600 frt, 14, akinek 500 frt és a kinek 400 frt fizetése volt. 700 forintot felül van fizetése 6 állami tanítónak; ezek a 700 frton felül levő többletet ezentul nyugdíjba számító személy pótlék czímen fogják nyerni. Hatszáz forintos fizetés van a költségvetésben 387. Ezek közül tényleg be van töltve 235. 5 és 600 frt közötti fizetés van 31 tanítónak, ezek most előlépnek a 600 frtos fizetési fokozatra; 10 hatszáz forintos tanító előlép 700 forintba, betöltendő volt tehát 131 hatszáz forintos tanítói állomás. Ezekbe előléptek azon állami tanítók, akik 1880. év szeptember hó 4-ike előtt nevezettek ki állami tanítókká. Előlép pedig 129 tanító, akinek most 500 frt és 2, akinek 400 frt fizetése volt. A költségvetésbe fölvevett 1200 ötszáz forintos állomás közül a magasabb fizetési osztályba előléptet ilyen javadalmazású tanítói állások leszámítása után betöltendő 48 ötszáz forintos állás. Erre előlép 31 olyan tanító, akiknek most 4—500 frt között van a fizetésük; előlép továbbá 17 tanító, akiket 1889. év május hó 22. előtt neveztek ki és pedig 16, a kinek most 400 forint és 1, akinek 370 frt fizetése van. Végre egy tanító, aki most 340 frt fizetésben van, előlép 400 frtra. Mindezen előlépések összesen évi 22,860 forint költségemelését okoznak E czímen kiutaltatott összesen 76 ezer frt. A folyó évben tehát az állam tanítók javadalmazása kerek százezer forinttal emelkedett.

Végül fölemlítjük, hogy Wlassics miniszter által tervbe vett ezer új állami népiskola közül a folyó évben szervezendő (részben már is szervezett) állami népiskolánál összesen 300 tanítói állás van költségelve, még pedig ezek közül 100 négyszáz, 100 ötszáz és 100 hatszáz forint fizetéssel és megfelelő lakpénz, vagy természetben lakással. A jövőben szervezendő állami iskoláknál a tanítói állásokat szintén ilyen javadalmazással rendszeresítik. 1896. évtől kezdve mostanig összesen 178.745 frt fordított az állami tanítók anyagi helyzetének javítására.

SZINHAZ.

Charlie nénje.

— Volt tegnap a színházban?
— Oh hogyne. Hisz ha ott nem lettem volna, sohse tudnám megbocsátani.
— Lássá én is ezt vélem. Hisz a hogy azok a hölgyek meg urak játszottak, hát hogy mást ne mondjak: fenomenális.
— Kit tart az est hősenek?
— Hja ezt nem lehet mondani egyik szereplőről sem. Mindenki kitett magáért. Mindenki úgy játszott, úgy mozgott a színpadon, mintha ős Albion igazi gyermekei volnának. És ez főleg az összhangban nyilvánult, a mi maga után vonta az elmaradhatatlan hatást. És ez természetes is, mert összhang nélkül nincs kellő hatás.
— Na hagyjuk ezt. Mit szól a hölgyek játékához?
— Éppen a legfogósabb kérdést adja. Hát úgy segítetek magamon...
— Kikötöm előre is, hogy névszerint szóljon mindegyikről.
— Denique nem lehet kibjni. Jó! Kezdem úgy a hogy színlapon volt. Középpony Ilonka k. a. a czimszerep személyesítője, mint egy igazi angol hölgy interpretálta szerepét. Finom és előkelő mozdulatai csak úgy vetélkedtek könnyed és játékos előadásával. Maszkja meg éppen kifogástalan és találó volt.
— Hát az öltözéke?
— Bocsánat, de ezt már ön jobban megtudja dicsérni mint én.
— Na hallja, éppen úgy beszél, ahogy én gondolkodom.

— Örülök neki. De menjünk tovább. Török Olga k. a. mint Annie igen bájos és szerető volt. Mozdulatai briliánsak voltak.

— Na nem akarok magára piritani!

— Kérem. Csak az igazat mondom. Hisz látni az ő könnyed, szinte meseszerű libegését, amint felfogva szerepe minden egyes részét, mozgott a deszkákon, hát nem lehet mást mondani, minthogy excellált.

— Tudna még többet mondani?

— Csak legyünk tárgyilagosa. Tudnék még többet is. De félek, hogy a többi szereplőkre nem jut jelző.

— Pedig azok is megérdemelnek egy párat.

— Éppen ezért. Ott van Szombathy Katica k. a. Azt lehet mondani, hogy a legnagyobb szeretettel foglalkozott szerepe minden jelenetével és gondosan átérzve és áttanulmányozva nemcsak a hálás, de közömbös részleteket is, törekedett lelki érzelmeinek igazi visszasugárzására.

— Elfelejtett még valamit! Azt, hogy igen elegáns volt.

— Akartam már mondani! Az eleganciát tekintve egy niveauon állhatnak Balogh Erzsike k. a.-al. Igaz, hogy kicsiny szerepe volt, de ezt oly élethűen, oly praecizül adta elő, hogy szinte nem is lepott meg.

— Hogy érti ezt?

— Ugy, hogy nem részletekre dolgozott. Ez kis szerepéből ki lévén zárva, neki a kicsiben kellett nagyot alakítani,

— Én még ezt fűzöm hozzá! Mint műkedvelőktől csodálni lehet azt a bátor és lámpaláztól ment fellépést, mely mindnyájuknál megvolt. Az öltözetek meg éppen kifogás nélküliek voltak.

— Ehez nem értek.

— Most hát beszéljen az urakról.

— Itt már legalább érdem szerint veszem őket elő. Tehát Knapp Lajos. Daczára a karzat sürgető hívásának, megjelenése oly higgadt és előkelő volt, amint azt egy indiai ezredesről csak elvárhatja az ember. Elegáns és biztos mozdulatai, fénypompává tették majdnem az egész darabnak. Meglátszott rajta az igazi előkelőség, mely a fényt úgy visel e magán, mintha nem volna rajta semmi fény.

— Osztom a nézetét.

— De menjünk Sebő Mihályra által. Nem is tudom tán első helyen kellett volna említenem, mert játéka kevés híjával közel állt a művészihez. Meg is mondom miért? Minden művész az igazság visszaadására törekszik. Sebő pedig ezt adta elő, úgy ahogy az öreg Brandon az ő Jack Chesneyét maga elé képzelte. Külön megdicsérendő benne, hogy beszédjét, a páthosz terére sohasem vitte által.

— Meg aztán remek jó diák megjelenése volt.

— Nem csoda kérem. — Mielőtt azonban Pap Jánosra rátérnék, kiről elismerem, hogy a legtöbbet kellett neki tanulni és utána járni az előadás sikerének előmozdítása végett, szabadlegyen valamit mondani. A hálás részletekre, mint valami prédára lesnek a színpadokon, — és — vannak egyes tehetségek, a kik részletekre dolgoznak. Ezzel nem akarok a »Jani« érdemből, mint a hogy a mellettem ülő hölgyek megjegyezték lerontani semmit. Az ő szerepe hálás szerep volt jó, kezébe volt, csak az az egy hiba, hogy tulságig kihasználta. Hogy részletekre dolgozott, meglátszott a Donna Lucia maszkjában.

Különben a leghálásabb szerep az övé volt és az előbb említett hiba leszámításával kitünő alakítást nyújtott. Hogy mily ügyességgel foglalkozott szerepével, kitünik abból, hogy még szép kis bajuszát is levette.

— Igaz, hogy ő kapta a csokrot?

— Igaz, egy szép salátafejet hónapos retekkel garnirozva.

Kerényi Miklós, Gara Ákos és Moyzes Emil egymással vetélkedtek. A számító ügyvéd, a fess és szerelmes diák és Brassett a szolgáló szépen illeszkedtek bele az előadás gördülékénységébe.

— Nekem a kis Moyzes nagyon tetszett.

— Nekem is. És higgye el, hogy ha nem Moyzes játszta, hát nem is sikerült volna olyan jól. Valóságos született Brassett.

— Én még mondanék valamit!

— Csupa fül vagyok.
— A rendezőseget, melynek élén *Szombathy István dr.* állt, föltétlen dicséret érdemi meg. Nekik köszönhető az előadás tökéletes és sima menete, nekik az, hogy ily élvezetes és műkedvelőktől rég nem látott kellemes előadásban volt részünk. Csak azokat sajnálom, a kik a nagy jegykereslet folytán elmaradtak a mai előadásról, vagy hátra kerültek. Igaz kárpótolhatják majd magukat kedden. En akkor is elmegyek.

— Jó. Akkor megint maga mellett fog élni (h. e.)

Perényi Margit jubileuma.

Megemlékeztünk arról, hogy szintársulatunk bájos primadonnáját *Perényi Margitot*, Kolozsvár város közönsége abból az alkalomból, hogy századszor lépett a deszkákra, nagy óvációkban részesítette a legutóbbi »Baba» előadás alkalmából.

Az ünnepi estéről a következőket olvassuk a kolozsvári «Magyar Polgár»-ban:

Mióta a birnhami erdő utra kelt, nem igen ismétlődött a virágoknak akkora inváziója mint a mely tegnap demonstrálta a kolozsvári színház egyik nagytehetségű, fiatal primadonnájának népszerűségét.

A színház megvénült, közömbös falai között nevezetes esemény játszódott le, az Ordonneau és Andran mesterek Babá-jában ez emlékeztető előadásán: *Perényi Margit*, aki még csak félig koptatta el azokat a legendás első cipőket, a világot és diadalokat jelentő deszkákra tegnap századszor jelent meg a felhuzott függöny előtt.

A kedves, szép leány, aki *Alesia* intellektuálisan finom énekszámával jelenetről-jelenetre őszinte, viharos tapsokra indította a parterret és páholyokat, alig egy évvel ezelőtt, tavaly, május 16-án lépett először a színpad ragyogó lámpái elé. A nagyvárad közönsége, mely akkoriban közvetlen tanúja volt *Perényi Margit* első lépéseinek, rokonszenven és elragadtatással fogadta a szeretetreméltó, bájos *Denise de Flavigny*-t, aki az igazi tehetségek jöleső biztosságával, elfogultság nélkül bontotta ki szárnyait a »Nebántsvirág» graciózus czimszerepében. A fényesen beütött debut-t a nagyvárad és később a kolozsvári színpadon gyorsan követték az újabb és újabb sikerek.

A fiatal művésznő gyors haladásának a tegnap est egyik legjelentékenyebb bizonyítéka. A jubiláris föllépés alkalmából ugyanis a telt ház viharos, tüntető óvációkkal ünnepelte a kis primadonnát, akinek ez a legújabb diadala ismételt legimitálja a *Réjanne* asszony sokszor kifogásolt jelmondatát:

— Csak két dolog van a világon: művészet és — művészet . . .

IRODALOM.

A »Népnevelési Közlöny« legutóbbi 7. száma is a szokott kitünő szakdolgozattal telve jelent meg. A kiváló cikkek után a gazdag tartalmu rovatok követik egymást, amit igazol a következő tartalom:

Tömörítsük az erőket. (Tary János). — A testi fenytékről. (Auspitz Adolf). — Levél a szerkesztőhöz. (Özv. Személyi Kálmán). — Hivatalos rovat. — Iskolai élet. — Egyleti élet. — Lapszemle. — Szerkesztői üzenet.

A Szigligeti-Társaság közgyűlése.

A »Szigligeti-Társaság« tagjait tisztelettel kérjük, hogy a f. évi április hó 16-án d. e. 11 órakor a városháza gyűléstermében tartadón rendes évi közgyűlésre megjelenni sziveskedjenek.

A közgyűlés tárgyai:

1. Elnöki megnyitó.
2. Főtítkári jelentés az 1898-ik évről.
3. Számvizsgáló-bizottság jelentése.
4. Az 1899. évi költség-előirányzat megállapítása.
5. Az alelnöki állásnak s esetleg ennek következtében más állásnak is betöltése.

6. Esetleges indítványok, melyek az elnöknel 3 nappal előbb jelentendők be.

Nagyvárad, 1899. április 5-én.

Dr. Bodor Károly,
főtítkár.

Rádl Ödön,
elnök.

Déli 1 órakor a Sas alsó éttermében társasbéd.

ZENE és MŰVESZET.

Tanítók estélye.

A nagyvárad tanítók köre tegnap este rendezett társas összejövetelt, melyen jelen voltak:

Kunyhósi Auguszt, Réz Mihály és neje, Perné Nánzir, Gábel Jakab, Stark Gyula, Pálfi Péter és neje, Bodnár János, Goszler Irma, ifj. Welner Markovics Pál és neje, Pataki Károly és neje, Melkné Kunyhósi Ilona, Bolehman Ágnes és Sárika, Makay Sándorné, Snáder Frida, Makai Katicza, Kiss Albert, Jánosházi János, Nagy Béla, Vaday József, Schlesinger Márk, Deutsch Dávid, Rusznák Vilmos, Rosenbergné, Kohn Etel és Szerén, Kopperl Sidónia, Schlesinger Teréz, Reinherz Dóra, Reich Gizella, Hacker Malvin (Sopron.) Bérczi János és neje.

Elsőnek *Kunyhósi Auguszt* lépett a lámpák elé. Arany egyik örökszép balladáját adta elő remek felfogással szépen. A *Tetemre hívás* minden szépségeit gyönyörűen juttatta élvezetes előadása folyamán kifejezésre.

Utánna *Pálfi Péterné* és *Makay Katicza* adták elő finom művészi felfogással Liszt egyik magasröptű rhapsódiáját.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabály. A tenkei első temetkezési egyesület módosított alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

Közgyűlés a kaszinóban.

A »biharmegyei nemzeti kaszinó« 1899. évi ápril hó 30. napján d. u. 4. órakor az egyleti helyiségben tartandó évi rendes közgyűlésére az egyleti tagok tisztelettel meghívotnak.

Tárgyai:

1. A választmány évi jelentése.
2. Esetleges indítványok tárgyalása.
3. A kilépendő választmányi tagok és az elhalt választmányi tagok helyeinek választás utáni betöltése.

Nagyvárad, 1899. évi ápril hó 15.

A választmány.

— **A »Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok«** f. évi ápril hó 27-ik napján délután 3 órakor tartja meg dísztermében 30-ik rendes évi közgyűlését.

A közgyűlés tárgyai:

1. Elnöki jelentés.
2. A társulati ház építésének zárszámadása.
3. Az egyleti zárszámadás.
4. Az egyleti elnök, két alelnök, pénztárnok, tizenhat választmányi tanácsos és három számvizsgáló választása.

Mídon a társulat tagjait ezennel meghívjuk, felkérjük mindazokat, kik tagsági díjakat még be nem fizették, hogy ebbeli kötelezettségüknek f. hó 22-ik napjáig eleget tenni sziveskedjenek, mert az alapszabályok 13. §-ának rendelkezése szerint ugy cselekvő, mint szenvedő választójogot csak azon rendes tag gyakorolhat, ki tagsági járulékaival hátralékban nincs.

Nagyvárad, 1899. ápril 12-én.

Reismann Mór,
elnök.

Várad Mór,
títkár.

MULATSÁG.

Az iparos-íjjak zenekarának táncmulatsága. Azok a derék iparos-íjjak, kik a husvét műkedvelői előadásán oly szépen és szabatosan kísérték az énekszámokat, most abban fáradoznak, hogyan legyenek kedvére a fiatal-

ságnak. Ugyanis elhatározták, hogy f. hó 23-án azaz vasárnap este táncmulatságot rendeznek *Kárger Sándor* nyári mulatóhelyiségében, melyre a meghívók egy része már kibocsájtott. A zenét *Kárándi Miksa* 12 tagból álló zenekara fogja szolgáltatni.

NYILTTÉR.

Óvás!

Az ősidőktől »Selters« elnevezés alatt ismert s a maga nemében egyedüli porosz királyi **Niederseltersi**

„Königl. Selters“

gyógyviz rovasára annyi mindenféle visszaélés történik, hogy szükségesnek tartjuk a gyógyulást kereső közönséget **saját jól felfogott** érdekében ismételtlen figyelmeztetni, hogy csak a valódi porosz kir. **Niederseltersi „Königl. Selters“** gyógyviz bir azon orvos-tudományilag megállapított indikációval, mely a **tüdő és gégehurut** (köhögés, rekedtség) s ezen bajokkal többnyire kapcsolatos **influenza, (nátha)** leghathatósabb gyógykezelését véleményezi. Gazdag konyhasó és szénsavas nátrium, valamint nagy mennyiségű **kötött** szénsavtartalmánál fogva meglepően oldó és csillapító hatásu, kellemes ízű és könnyen emészthető, a **nyálkahártyákat nem izgató** természetes gyógyviz.

A porosz kir. ásványviz-források.

Siemens & Cie.

Kapható minden gyógytárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Kizárólagos képviselőlet és főraktár Magyarország területére:

Édeskuty L. ásványviz-nagykereskedés cs. és kir. udvari szállító Budapesten.

REGÉNY-CSARNOK.

ARANYLAKODALOM.

Irta: **Mándoky Sándor.**

6.

És ennek a csak most kivított, féltve őrzött magyar szabadságnak fegyverre hívó szövege, mint tomboló vihar dörgi át Erdélynek hatalmas bérceit és a nemzetiségek között élő maroknyi magyarság kezét fog a dicső székely testvérekkel imádott hazája függetlenségéért.

A kamarilla itt is megkezdte annak munkáját.

Fuchner báró tábornoszernagy, főparancsnok látva a viszonyoknak illetén való alakulását, — csakhamar magához ragadja Erdély diktatúráját, mozgósítja seregeit és a felbujtott oláhsággal szövetkezik ellenünk.

És nemzetem! magyar népem! te kicsinyke kis sziget ott a nemzetiségek vadul tornyosuló gyilkos hullámai között, — jaj mi lesz belőled? . . .

IV.

Nehéz, nagyon nehéz betege vagyok a Farkas háznak.

Szegény Anikó asszony, ki a leánya mór-ringjába adandó szötesek késlekedése mián, alig egy héttel az esküvő napja előtt, — *Kalotaszeg*et is megszerezte. — a hosszú uton meghűlt és tifuszba esett. — Hetekig feküdt, élet és halál között lebegve eszméletlenül és csakis kezelő orvosa lelkiismeretes buzgalmának és *Takácsné, Béla*, meg *Anikó* szeretetteljes és fáradságot nem ismerő ápolásának, — kik éjjel és napot egybevetve örködték láz-

álmai felett, — sikerült végveszedelemben forgó életét nagy nehezen megmenteni.

Az esküvő e körülmény folytán, bizonytalan időre elhalasztott.

Szeptember is elmúlt már, — de Anikó asszony még mindig lassan, nagyon lassan haladt előre a javulás útján. — A lábadozóknak ugyis nehéz állapotát, még terhebbé tették a félelmetes hírek, melyek a felbujtott oláh hordák kegyetlenkedéseiről, lelketlen vérengzéseiről keringtek.

Október hava már fegyverben találta egész Erdélyt. Puelmer báró, Jánku, Axentye és Prodon oláh vezérek felkelőtől támogatva, korlátlan ura volt az erdélyi városoknak a székely földet kivéve. — A császári seregek által minden oldalról megtámadott Magyarországról is bajjóslatu hírek szállingóztak. — Elkövetkezett a veszített «csaták, csufos futások» dicstelen korszaka s a népek Istene nem küldött reménysugárt.

A magyar kormány, hogy az észak felől győzelmesen előnyomuló osztrákok hadműveleteit ellensúlyozhassa, — már december első felében kivonta Erdélyből csapatait.

A csucsai szoros védelmére rendelt honvédsereg eltávoztával, különösen a kegyetlen és tüzzel-vassal pusztító oláh felkelők által fenyegetett, — hazájuk szabadságáért, rajongó magyar városok polgárainak élet és vagyonbiztonsága vált egyszerre illuzóriussá.

Axentye martalóczaival csakhamar Nagyenyedet támadja meg. Ez alkalommal sikerül még a magisztrátusnak nagy hadi harc és a császár iránti hűségük letétele árán békét nyerni és halálra rémült városunkat a végpusztulástól megmenteni.

A fölkelő vezér nagylelkűen békeséget ígér.

De vajjon hihetnek-e a vérszomjas hiéna szavainak?

Bizhatnak-e egy Axentye ígéreteiben?!

— Az örökös rettegés, a kétségbeejtő bizonytalanságnak, — iszonyuan megkínzott, gyáván legőldösött vértelen nők, tehetetlen öregek, ártatlan kisdédek halálhörgéséről visszhangzó, — sötét napjai ezek, melyeknek dermesztő éjjelibe kirabolt udvarházak, felgyújtott falvak messzi pirosuló lángkévéi vetik rémes világukat.

Daczára Axentye ígéreteinek, a jobb módok menekülésre gondolnak.

Ekkor jött a hír, hogy Kossuth Lajos a vitéz Bem József tábornokot bizta meg Erdély visszafoglalásával.

(Folyt. köv.)

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradi kir. tábla kítüzött ügyei.

Előadó: *Molnár Géza.*

- 878. Rakoványzky Károlyné magánlaksértés.
- 879. Bugár Száva sikkasztás.
- 880. Bosnyák Mirku rágalmazás
- 881. Anti Paszku lopás.
- 900. Ander Lepadát lopás.
- 901. Duró Sándor magánlaksértés.
- 902. Csapó József testisértés.
- 903. Veisz Lajos testisértés.
- 90E. Tóth Juliánna lopás.
- 905. Fehér Sámuel rágalmazás.
- 906. Ritók János rágalmazás.
- 907. Török Gergely közösen ell. kihágás.

Előadó: *Harmathy Károly.*

- 575. Márton Flóra sikkasztás.
- 576. Popovits János rágalmazás.
- 635. Cheien Remus becsületsértés.
- 731. Kulik Béla becsületsértés.
- 769. Szerenzi István s neje testisértés.
- 804. Gróza Vaszaline testisértés.
- 1212. Karácsony József lopás.
- 680. Szabó József rágalmazás.
- 695. Bondár Péter lopás.
- 1239. Koszma György lopás.

Előadó: *Urbán Adolf.*

- 807. Ocs Onucz és társa lopás és más bűncselekmény.

A legolcsóbb bevásárlási forrás!

A n. é. vevő közönség b. figyelmébe!

Ajánlom dusan felszerelt raktárom ujdonságait, valódi angol kelmék

tavaszi és nyári szövetekben. Selymek 60

krtól kezdve. Valódi francia és bel-

földi Zephir, Battist és Chiffonokban.

Kész Costümök és mosó Blousok. A leg-

nagyobb választék. Női és férfi pi-

pere cikkek nap és esőernyőkben. Kü-

lönös figyelembe ajánlom legjobb minőségű

Chiffon és vásznaimat. Kész női és férfi

kelengyék, továbbá szőnyeg és függöny

raktáromat.

Minta küldemények vidékre gyorsan és

pontosan bérmentve eszközöltnék.

Haraszi Victor,

férfi- és női divat áruháza
Nagy-Várad, Kishídő Lévy-palota.

A legolcsóbb bevásárlási forrás!

TAVIRATOK.

A pápa a Szt. Péter templomban.

Budapest, ápril 15. (Saját tud. táv.) Rómából távirják, hogy a pápa Ő Szent-sége holnap először jelenik meg a Szt. Péter templomban. Ez alkalomra a legnagyobb óvatossággal mindent úgy rendeznek el, hogy a pápa egészségére mi se legyen ártalmas. A folyosókat, a merre a pápát elviszik, légvonat ellen elfüggönyözik. A templomot és palotát telefonnal kötik össze a gyógyszerházzal s a folyosókon 20 mentő állomást létesítenek. A szertartás alatt ülni fog a pápa s így fogja mondani az áldást is egy hordozható székről.

Apropriáció.

Budapest, április 15. (Saját tud. táv.) Az appropriáció tárgyalását csütörtökön kezdik. Hírlik, hogy *Ugron* Gábor ekkor fog felszólalni, hogy programját kifejtse. Szombaton a főrendiház fogja a javaslatot letárgyalni.

Fegyelmi egy szocialdemokrata ellen.

Berlin, április 15. (Saját tud. táv.) A közoktatásügyi miniszter fegyelmi vizsgálatot indított *Aron* egyetemi tanár ellen, mert szocialdemokrata elveket vall.

Huszár védelme.

Budapest, ápril 15. (Saj. tud. táv.) *Huszár* Kálmán miniszteri tanácsos ma egy nyilatkozatában kijelenti a vádakkal szemben, hogy felesége *Nadasdy* féle

alapítványi helyen a II. oszt. helyen volt. Ezen helyért pedig ő úgy mint más folyamodó az alapító kalocsai káptalanhoz folyamodott, a ki azt neki adományozta. Valótlan tehát, hogy hivatalos hatalmával visszaélt.

Kegyur és püspök.

Budapest, ápril 15. (Saját tud. távirata.) Nemrég a fővárosi lapok egy összeütközésről irtak, mely *Zalka* János győri püspök és *Eszterházy Miklós* gróf között támadt a felsőgyallai plébánia betöltése iránt, melynek *Eszterházy Miklós* gróf a kegyura. Sőt az ügyet a hercegprimástól a királyhoz készült terjeszteni a kegyur. Ma egy félhivatalos közlemény jelelt meg, mely szerint a *Zalka* — *Esterházy* konfliktusban *Zalka* püspöknek van igaza, mivel *Eszterházy* gróf jelöltje a felsőgyallai plébániára nem felel meg a király által jóváhagyott egyházi rendelet szerinti képesítő vizsgának.

Tisztulás.

Budapest, április 15. (Saj. tud. táv.) *Szell* Kálmán miniszterelnök megkezdte működését azon főispánok ellen, kik a rendszer bajnokai voltak. *Sinnyey Merse* István sárosmegyei főispán oszlopa volt a régi rendszernek. Erőszakoskodásairól szinte hirhedt volt. A Tiszák azonban mindent elkövettek, hogy megmentsek, de mindössze annyit tudtak kivinni, hogy *Szell* Kálmán átakarta helyezni a főispánt Nógrádba. Ezt azonban *Szinnyey Merse* főispán nem fogadta el s állásáról lemondott.

Hogy mennyire foglalkoztatja a szabadelvűpártot a főispánmenesztések ügye, azt bizonyítja a P. H. következő közleménye, melyet a szabadelvűpárti képviselői körökből vesz:

A parlamentben helyreállott a pártok Békéje, a szabadelvűpárt klubjában mindinkább összesimulnak a régi és új elemek s csak idő kérdése azoknak teljes egybeolvadása. Egészen más kép tárul elénk egyes vármegyékben. A volt nemzeti párt ottani vezetői, ugylátszik, a pártközi békét egyértelműnek tekintik a főispánok ellen irányuló hajszának a megindításával. Követelő hangon sürgetik egyik-másik főispánok az eltávolítását, s sajnos, a szabadelvű párttal egyesült képviselők sorában is akadnak ezeknek a követeléseknek szöcsövei a kormány nál, jobban mondva a belügyi tárczát ideiglenesen vezető miniszterelnöknél. Ily hajszá indult meg, értesüléseink szerint, különösen a *sárosmegyei*, a *hontmegyei* és a *nógrádi* főispánok ellen. A szabadelvű párt régi tagjainál igen rossz vért szült ez a prépotens modorban folytatott aknamunka, amelynek megindító és támogatói a párt legtekintélyesebb tagjainak a vélekedése szerint ugyancsak rossz szolgálatot tesznek a pacifikálás ügyének.

Vonatkisiklás.

München, ápr. 15. A Münchener Neueste Nachrichten-nek jelentik Schweinburgból: Tegnap este Schonungen mellett kisiklott egy gyorsvonat. Három személy súlyosan, többen pedig könnyebben megsérültek.

A bécsi helyőrség tavaszi szemléje.

Bécs, ápril 15. Ma ment végbe gyönyörű időben a diplomáciai testület tagjai, főbb méltóságok és nagyszámu közönség jelenlétében a bécsi helyőrség tavaszi díszszemléje. Üxküll-Gyllenband hadtestparancsnok parancsnoksága alatt 35 zászlóalj-gyalogság, 92 ágyu, 16 lovaszázad és négy vonatszaksz vonult ki és négy vonalban állott föl. Az elsőnek *Jenő* főherceg, a negyediknek *Ottó* főherceg volt a parancsnoka. Ő Felsége 9 órakor, Schönbrunnból jövet,

lőháton érkezett a szemlére és fényes kísérettel, a be nem osztott főhercegekkel és csaknem valamennyi katonai attachéval ellovagolt a négy vonal előtt, mire a csapatok elvonulása következett, amelyet Ő Felsége ismételt helyeslő bólintással kísért. A defilé után Ő Felsége viszont Schönbrunnba. A közönség úgy megérkezésekor, mint távozásakor lelkes óvációkban részesítette a királyt. (Magyar Táv. Ir.)

A Dreyfus-ügy.

Páris, apr. 15. A »Figaro« mai számában 13 tanunak a vallomásait közli. Grenier elmondta, hogyan erőlködött Esterházy, hogy fölvétesse a vezérkarba. Jeannel azt mondta, hogy kölcsön adta Dreyfusnak a lőkönyvet. Junk és Valdans századosok megerősítették Lauth vallomásait. Annak a háznak a gazdasszonya, a melyben Esterházy lakott, lakásán folyt beszélgetésekről tett vallomást. Ezek a vallomások mind kisebb jelentőségűek.

Az »Eclair« mai számában Denielnek, az Üdy-szigete kormányzójának 1898. október 26-tól november 25-ig terjedő hivatalos jelentését közli, a mely elmondja, hogyan fogadta Dreyfus a revizióra vonatkozó közleményeket. Deniel azt mondja, hogy Dreyfus azt írta a feleségének, hogy meg akarja magát ölni. A semmitűszéknek arra a fölszólítására, hogy közöljön mindent, a mit védelmére fölhozhat, azt válaszolta Dreyfus, hogy nincs mit mondania és többé semmire sem emlékezik. Egy napon azonban ezt mondta az orvosnak:

— Attól tartanak, hogy családom közölni fog valamit az ismert inkriminált levélről. Attól félnek, hogy a német császár tudomást szerzett. Hát attól nem félnek, hogy feleségem kézen fogja két gyermekét, a német császárhoz megy, lábaihoz borul és tanácsot kér tőle?

Dreyfus azután kijelentette még Deniel előtt, hogy nincs mit mondania a semmitűszéknek. November 24-én azt írta a kormányzónak, hogy annak idején azt kérte Casimir-Periertől, hogy pörét nyilvánosan tárgyalják. — Casimir-Perier beleegyezett ebbe bizonyos föltételek mellett, a melyeknek teljesítését Dreyfus esküvel ígérte. A nyilvánosságot azonban még sem engedték meg. Hogy miért, azt ő nem tudja. Dreyfus több ízben ismételte, hogy védelme felesége és Demange kezében van. (Magy. Táv. Ir.)

Budapest, ápril. 15. Saj. tud. táv.) Párisból jelentik a semmitűszék köréből, hogy a revízió iránti indítványt 8 szavazattal elfogják vetni, de ha kéri, nagy többséggel semmisnek mondják ki Dreyfus ítéletét. Ez esetben Dreyfust hazahozzák s összel ismét katonai törvényszék elé állítják.

A csehországi zavargások.

Nachod, apr. 15. A mettau-neustadti kerületi főnök jelenti, hogy Hronovban és Nachodban teljes nyugalom van. Eddig letartóztattak 103 embert. Hronovban 1700 munkás sztrájkol.

Gross-Kosteletz, apr. 15. Itt teljes nyugalom van. A munkát nem szüntették meg.

Budweis, ápril 15. Az építkezéseknél teljesen szünetel a munka, mert az építómesterek azt a kevés munkást, akik munkára jelentkeztek, csekély számuknál fogva nem foglalkoztat-

ják. Az építő munkások gyűlést tartottak és olyan határozatot hoztak, a melyben a munkások részére erkölcsi és anyagi támogatást kérnek a községi képviselőtestülettől, de egyszerűen azt ajánlják a munkásoknak, hogy mindazok, akik hétfőig nem kapnak munkát, utazzanak el Budweisből és keressenek máshol munkát. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Felhívás a t. gazdaközönséghez.

A gazdasági egyesületek országos szövetsége — melynek egyesületünk is tagja — f. évi szeptember 3—10-ig országos mezőgazdasági kiállítást rendez Szegeden.

A kiállítás 6 főcsoportban lesz bemutatva és pedig:

I. főcsoport: Előállatok és állati termékek kiállítása.

II. főcsoport: Földmívelési és növényi termékek kiállítása.

III. főcsoport: Szőlőmívelés, borászat, gyümölcs és kertészeti kiállítás.

IV. főcsoport: Mezőgazdasági és egyéb gépek és eszközök kiállítása.

V. főcsoport: Házi és mezőgazdasági iparkiállítás.

VI. főcsoport: Erdészet és vadászati kiállítás.

Bejelentési határidő a kiállításra a IV. csoportnál május 1., a többi csoportnál jun. hó 1.

A gazdasági egyesületek országos szövetségének ez lesz az első kiállítása, melyen hazánk mezőgazdasága be lesz mutatva.

Felkérjük a t. gazdaközönséget, miszerint karolják fel ezen kiállítást s mentől számosabban vegyenek azon részt.

Részletes tervezettel és bejelentési lapokkal egyesületünk titkári hivatala (Nagy Sándor utca Eleméry-ház) készséggel szolgál.

Nagyvárad, 1899 ápril 15.

Szabó József,

biharmegyei gazdasági egyesület elnöke.

A szőlőtulajdonosok figyelmébe.

A m. kir. államvasutak igazgatósága értesítette egyesületünket, hogy a peronospora elleni védekezés céljából a szőlőtulajdonosok által vásárolt rézgálicz, vasgálicz és jegeczes azurin szállításánál az államvasutak összes vonalain, valamint a pécs-bárcsi vasuton kedvezményes díjtételt állapított meg.

A kedvezményes díjtétel igénybe vétele céljából a szőlőtulajdonosok részére egyesületünk igazolványt ad ki, mely igazolvány a feladás alkalmával a fuvarlevélhez csatolandó.

Felhívjuk ennél fogva a t. szőlőtulajdonosokat, hogy akit a fenti anyagok szállításánál a kedvezményes vasutidíjtételt igénybe venni óhajtják, igazolványért forduljanak gazdasági egyesületünk titkári hivatalához, Nagyvárad, Nagy Sándor-utca, Eleméry ház.

Az igazolvány kiállításához szükséges adatok, nevezetesen a szállítandó anyag mennyisége kilogrammokban kifejezve, valamint a feladás leadó állomás megjelölendők.

Nagyvárad, 1899. április 15.

Szabó József,

biharmegyei gazdasági egyesület elnöke.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde

Budapest, április 15.

Az irányzat gyenge.

Osztrák hitel	358.10
Magyar hitel	397.50
Allamvasut	365.90
Rimamurányi	307.—
Magyar jelező	249.—
Salgótarjáni	636.—
Wagon-kölcsön	623.—

Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—

Az irányzat nyugodt.

Bécs, április 15.

Osztr. hitel	871.25
Magyar hitel	390.40
Allamvasut	866.15
Birodalmi márka	58.75

Hataridők.

Az irányzat gyenge.

Buza áprilisra	9.04
Buza októberre	8.25
Uj tengeri	4.45
Rozs őszre	7.45
Zab őszre	5.76
Tengeri augusztusra	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. április 15-én.

Magyar aranyjárdék 4%	119.70
Magyar koronajárdék	97.30
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,9%	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,1%	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	3675
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.40
Horvát-szlavón földtehermentési kötvény	96.75
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	163.25
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	138.35
Osztrák járadék papirban	100.00
Osztrák járadék ezüstben	100.40
Osztrák járadék aranyban	120.—
Osztrák korona járadék	100.50
Osztrák államsorsjegyek	139.50
Osztrák magyar bankrészevény	925.—
Magyar hitelbankrészevény	384.25
Osztrák hitelintézeti részevény	369.75
Osztrák-magyar államvasuti részevény	363.20
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	358.60
Németbirodalmi márka	58.45
London vista	120.70
Párisi vista	47.85
20 márkás arany	11.80

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

a nagyváradai szinkörben

i. hó 20-án

csütörtökön

kezdi meg nagy megnyitó előadását.

Helyárak: Alsó páholy 4 frt. Felső páholy 3 frt. Támlásszék I—VIII. sorig 1 frt. IX—XI sorig 80 kr. Zártszék I. II. és III. 60 kr. Első emelet I. sor 50 kr. II. sortól 40 kr. Földszinti állóhely 40 kr. Katona- és diákjegy a földszinten 30 kr. Közép karzat 30 kr. Oldal karzat 20 kr.

Kezdeté 8 órakor.

Jegyek előre válthatók Laszky Ármin Fő-utczai és Pauker Dániel urak könyvkereskedéseiben.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
ind.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Nagyvárad	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá	10 20	3 05	7 54	10 16	—	Debreczen	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva ér.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 47
Bucsa	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v. Sz. v. Sz. v. Sz. v. Gy. v.					
Rév	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp	1 17	6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13
Élesd	1 48	7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01
Mező-Telegd	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány ér.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Várad-Velenceze	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v. V. v. V. v. V. v.					
Nagyvárad ér.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ér.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos	9 41	5 17	M.-Pályi	5 47	1 30
Bors	—	—	11 50	11 22	2 48	Nagyvárad	2 24	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi	10 05	5 41	H.-Pályi	6 03	1 48
Mező-keresztes	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi	10 20	5 55	H.-Bagos	6 18	2 05
Mező-Peterd	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta-	—	—	Sáránd	6 40	2 29
B.-Ujfalu	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd	3 04	7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés ér.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp	3 33	9 38	12 47	12 25	4 49	Rév	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske—Derecske—Sáránd.					
Báránd	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	9 09
P.-Ladány	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	9 42
Szolnok	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03						
Nagy-KiLa	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad	4 52	9 37	5 32	7 16	—						
Budapest ér.	7 50	10 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár ér.	5 55	10 37	6 59	8 33	—						

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.							
ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.				
Nagyvárad	10 20	4 25	7 30	Szeged	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad	10 20	4 25	7 30	Arad	5 10	11 20	9 37				
Ósi	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely	4 44	11 05	7 57	Gyula	12 21	6 34	10 21	Kurtics	5 39	11 52	10 04				
Less	10 48	4 56	8 06	Orosháza	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza	6 14	12 37	10 54				
Gyapju	10 56	5 04	8 18	Csaba	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba	7 —	2 33	4 50				
Cséffa	11 0	5 12	8 29	Gyula	7 27	3 05	5 26	Kurtics	3 28	8 20	5 38	Gyula	7 27	3 05	5 26				
Szalonta	11 26	5 37	9 08	Sarkad	7 47	3 27	5 56	Arad ér.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31				
Kétegyán	11 46	5 57	9 37	Kétegyán	7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.								Dobrest—Szombatság-Rogoz.			
Sarkad	11 57	6 9	9 51	Szalonta	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 3						
Gyula	12 21	6 34	10 21	Cséffa	8 42	4 34	7 18	Nánhegyes	6 34	8 21	Nánhegyes	4 32	7 41						
Csaba	2 10	7 22	4 44	Gyapju	—	4 42	7 29	Dobrest ér.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz ér.	4 56	7 66						
Orosháza	3 10	8 32	5 50	Less	9 04	5 00	7 51	Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.								Vaskóh—Belényes—Nagyvárad			
H.-M.-Vásárhely	4 00	9 26	7 00	Ósi	9 21	5 19	8 16	Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 —						
Szeged	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31	V-Velenceze	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya	4 42	2 43						

Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
ind.	V. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	V. v.	V. v.
Nagyvárad	5 50	2 37	—	Gyoma	3 40	2 40	—
Ósi	6 09	2 51	—	Déva-Ványa	4 37	3 42	—
Uj-Palota	6 24	3 05	—	Körös-Ladány	5 13	4 23	—
Gyires	6 41	3 17	—	Szeghalom	5 40	4 54	—
Körös-szeg	7 02	3 36	—	Vésztő	6 12	5 33	—
Szakál	7 39	4 05	—	Kót	6 38	6 09	—
Nagy-tóti	7 55	4 21	—	Iráz	6 52	6 28	—
Komádi	8 25	4 32	—	Komádi	7 10	7 03	—
Iráz	8 42	4 49	—	Nagy-tóti	7 22	7 13	—
Kót	9 19	5 14	—	Sakál	7 48	7 42	—
Vésztő	9 44	5 32	—	Körös-szeg	8 11	8 13	—
Szeghalom	10 34	6 13	—	Gyires	8 33	8 30	—
Körös-Ladány	11 —	6 31	—	Uj-Palota	8 47	8 52	—
Déva-Ványa	12 03	7 21	—	Ósi	9 03	9 18	—
Gyoma ér.	12 45	8 06	—	Nagyvárad ér.	9 20	9 33	—

Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.			
ind.	Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.	ind.	Vegyes v.	Vegyes v.	Vegyes v.
Nagyvárad	6 50	5 40	—	Érmihályfalva ind.	5 05	5 33	—
B.-Püspöki	7 17	5 57	—	Érselind	5 37	6 24	—
Bihar	7 44	6 20	—	Székelyhid	6 14	6 22	—
Paptamási	8 13	6 48	—	Nagykágya	6 27	7 39	—
Gyapoly	8 29	7 03	—	B.-Diószeg	6 42	7 04	—
B.-Diószeg	8 52	7 24	—	Gyapoly	6 59	7 33	—
Nagykágya	9 07	7 38	—	Paptamási	7 24	8 32	—
Székelyhid	9 40	8 03	—	Bihar	7 45	8 39	—
Érselind	10 08	8 26	—	B.-Püspöki	8 05	8 40	—
Érmihályfalva ér.	10 44	9 —	—	Nagyvárad ér.	8 21	9 10	—

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid			
ind.	V. v.	V. v.	V. v.	ind.	V. v.	V. v.	V. v.
Székelyhid	9 50	7 55	—	Margitta	4 35	4 45	—
Apátkeresztur	10 46	8 41	—	Monos-Petri	4 46	4 56	—
V.-Ábrány	11 03	8 55	—	V.-Ábrány	4 57	5 08	—
Monos-Petri	11 16	9 06	—	Apátkeresztur	5 13	5 26	—
Margitta ér.	11 28	9 16	—	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07	—

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggel 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelzettek feltételes megállóhelyek

Ügynök,

ki ugy magán, mint kereskedő körökben ismerettséggel bir, kezdetben magas jutalék, később fix fizetés mellett alkalmaztatik.

Asbestáru gyár betéti társaság.
Budapest, VI. Sziv-utca 18.

KIZÁRÓLAG

intelligens

leányt vagy asszonyt

keres a nőipariskola igazgatósága, az újonnan szervezett nőiruha szabászati műterem vezetésére, ki *minden tekintetben képes a legkényesebb igényeknek megfelelni.* Jelentkezhet f. hó 20-ig

A legkitünőbb magvaimat

van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönségnek ajánlani:

Államilag plombázott arankamentes francia és magyar lucerna, stíriai vörös lóhere,

valódi eredeti kitüntetett

takarmányrépa magvaimat,

Oberndorfi kerek sárga,

Mammuth óriás vörös.

Eckendorfi, Olajbogyó.

Palaczk alakú hosszú sárga.

Pázsit diszfú-vegyülek.

Angol perje, muhar, bükköny, paprika-köles, lenmag, gomborka, zab, rpa.

Cinquantin tengeri, kendermag

stb. különféle gazdasági magvakat *nagyban jutányos árak mellett számítom.*

A t. gazdaközönség becses megrendeléseit legnagyobb készséggel várva, maradok

kiváló tisztelettel

Dell'ortó Károly,

Nagyvárad, Szent László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek.

Uj festéküzlet. Kizárólag festékáruk.

GALLOVITS M.

Nagyvárad, Nagy-Teleky-u., 532. Saját ház.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy helyben **Nagy-Teleky-utca 532. szám** alatt, egy a mai viszonyoknak megfelelő

festéküzletet

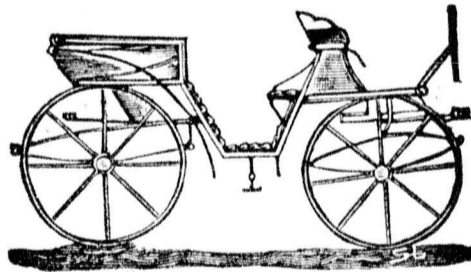
nyitottam. — Üzletemet az e szakmába vágó összes cikkekkel berendeztem; u. m: **porfestékek, olajban tört festékek, butor-, kocsi- és padlóakkok, parketfénymáz, bronzok sárga, fehér, vörös és zöltszineken, továbbá nagyválasztéku piktör és mázó ecsetek, meszelők, surolókefék,** ugyszintén házfedel festéshez igen ajánlatos **karbolineum, vörös, zöld és barna szineken.**

Miután festéktörő gépekkel rendelkezem, olajban tört festékeket és karbolineumot tetszés szerinti szineken bármikor készíthetek és azokat gyári árnál is sokkal olcsóbban árusíthatom.

A midőn a t. vevőközönség pártfogását kérem, bátorodom megjegyezni, hogy főtörekvésem leend a n. é. közönség nagyrabecsült meglegedését kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel

GALLOVITS M.

Bodánszky Lipót kocsigyára,

Nagyvárad, Apáczá-utca (saját-ház.)

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

gyárhelyiségemben nagy raktáron tartok kész uj kocsikat.

Ajánlok mindenféle fedeles és fedetlen szandlauffer gazdasági kocsikat jó erős készítményekkel a legjobb körös-fából erős, csinos munkát mutatok be, **és tetemesen lezállított árban** árusítom el.

Gyárom az 1896. évi millenniumi kiállításon is ki lett tüntetve, még pedig szolid és tartós munkáért.

Gyáramban elvállalok mindenféle **kovács, kerékgyártó, szatler és fényező munkákat, ugyszinte mindenféle javításokat;** pontos és gyors elkészítéséről biztosíthatom t. vevőimet és megrendelőimet.

Teljes tisztelettel

Bodánszky Lipót,

kocsi-gyáros.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hirreves háziaszer ellentáll az idő megröbösítésnek, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik köszvénynél, csuszál, tagzsággatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyártója Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban májdnem minden gyógyszertárban készletben van. **Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapest.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékű utaztat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” vedjegy és Richter czégyezés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.**
 RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Hirdetések felvételnek
 a „**Tiszántúl**” kiadóhivatalában.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesterei hivatala. Általános Asbestáru gyár. Ő eszásári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherceg rendkívül meg van elégedve az asbesttalppal bélelt cipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide. **Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonzcipők.**

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

K R A H L, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatásügyi bíróság elnöke, a következőket írja: Tisztelt Doktor ur! Az asbestbetéti cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel. Szíves tanácsát köszöni Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. Tisztelő híve: **WEKERLE SÁNDOR.**

Nincs többé lábfájás

Óvjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől. **Sem tyukszen, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaguanat, sem lábégés.** Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét **dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbéléssel látja el.** Kettős vastagságu 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., gyermekeknek fele. Az Asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások ingyen. Viszonteladónak megfelelő árengedmény.

Általános Asbestáru gyár betét-társaság Budapest, VI., Szív-u. 18.

FELHIVÁS

az összes

gyomor és alhasi bántalmakban szenvedőkhoz:

— **Máj** —

— **Vese** —

— **Hólyag** —

— **Aranyér** —

!!Hatásában páratlan!!

PAULA-VIZ

A jelenkor szenzációs gyógyvize.

Magyaradi „PAULA”

gyógyforrás r.-v.-társaság.

Budapest, VII. Erzsébet-körut 58.

Vezérképviselő:

Janky Antal. Nagyvárad.

Bikszádi árlappal és ismertető könyvecskével bérmentve szolgál
 A **KÜTKEZELŐSÉG BIKSZÁD,**
 (Szatmármegye.)

A Bikszádi ásványos gyógyvizet, mely egyedüli a maga nemében, több hirreves egyetemi orvostanár és hirreves vidéki orvosok, hatásánál fogva fölébe helyezik a külföldi és drága Selters és **Gleichenbergi** vizeknek. Gyógyító hatása a **bikszádi ásványos gyógyviznek** kitűnően bevált idült és heveny légesohurut, hangszálag hurut, vérköpés ellen. Nagy konyhasó tartalmánál fogva vérhányás, tüdőcsúcs hurutnál és kezdődő gümőkórnál, továbbá kitűnő eredményt értek el a **bikszádi víz** alkalmazása által emészthetlenség, idült- és heveny gyomorhurut, máj- és epe hólyagbántalomnál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknél, görvélykóros daganatoknál, heveny és idült női bántalmaknál, mint specificum vált be.

Bikszádi víz bérlője s a sztojkai víz főelárusító:

ALMER LAJOS ÉS KÁROLY
 nagybányai lakosok.

Sztojkai ásványvizet, mint Erdély gyöngyét, nem hiába nevezték el **magyar karszadi víznek**, mert tényleg annak gyógyhatása, a szigoru diéta betartásával: idült gyomorhántalom, máj-és epehólyag, valamint epekő bajoknál, nemkülönbön **czukorbetegségnél** alkalmazva, valóságos csodákat művel, kitűnő hatásu a Sztojkai ásványviz a légzőszervek összes bántalmánál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmaknál is. — A Sztojkai ásványviz dús szénaytartalmánál fogva, akár borral, akár gyümölcszörppei vegyítve mint kellemes üdítő ital pártját ritkítja. **Sztojkai ásványviz** hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz így elő s a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengeren túli szállítást.

Sztojkai árlappal és ismertető könyvecskével bérmentve szolgál
 A **FORRÁSKEZELŐSÉG SZTOJKA,**
 Szolnok-Doboka m.

A bikszádi víz kapható Nagyváradon. Janky Antal utóda (Kiss Károly). Kádár János és Wurst József urak fűszer üzletében. — Az alant írt legjutányosabb árak mellett, házhoz szállítva: egy üveg 1/2 literes bikszádi víz 14 kr., ha az üveget visszaadjuk 11 kr. Egy üveg 1 literes bikszádi víz 22 kr., ha az üveget visszaadjuk 16 kr. Egy láda 40 1/2 literes üveg bikszádi víz 5 frt 20 kr., a 40 üres üveget ha visszaadjuk 3 frt 70 kr. Egy láda 25 1 literes üveg bikszádi víz 5 frt 20 kr., a 25 üres üveget ha visszaadjuk 3 frt 70 kr.